

Grozījumi:

04.02.1999. likums / LV, 40 (1500), 11.02.1999 / Stājas spēkā 25.02.1999.
11.11.1999. likums / LV, 386/387 (1846/1847), 23.11.1999 / Stājas spēkā 01.01.2000.
23.11.2000. likums / LV, 448/449 (2359/2360), 12.12.2000 / Stājas spēkā 01.10.2001.
06.02.2003. likums / LV, 28 (2793), 20.02.2003 / Stājas spēkā 06.03.2003.
10.04.2003. likums / LV, 65 (2830), 30.04.2003 / Stājas spēkā 14.05.2003.
30.10.2003. likums / LV, 159 (2924), 12.11.2003 / Stājas spēkā 01.01.2004.
04.03.2004. likums / LV, 46 (2994), 24.03.2004 / Stājas spēkā 07.04.2004.
06.10.2005. likums / LV, 163 (3321), 13.10.2005 / Stājas spēkā 27.10.2005.
24.11.2005. likums / LV, 195 (3353), 07.12.2005 / Stājas spēkā 01.01.2006.
24.05.2007. likums / LV, 93 (3669), 12.06.2007 / Stājas spēkā 26.06.2007.
14.06.2007. likums / LV, 106 (3682), 04.07.2007 / Stājas spēkā 15.07.2007.
12.06.2008. likums / LV, 100 (3884), 02.07.2008 / Stājas spēkā 16.07.2008.
17.07.2008. likums / LV, 116 (3900), 30.07.2008 / Stājas spēkā 13.08.2008.
07.05.2009. likums / LV, 77 (4063), 19.05.2009 / Stājas spēkā 02.06.2009.
10.09.2009. likums / LV, 153 (4139), 25.09.2009 / Stājas spēkā 09.10.2009.
01.12.2009. likums / LV, 193 (4179), 09.12.2009 / Stājas spēkā 01.01.2010.
13.05.2010. likums / LV, 86 (4278), 01.06.2010 / Stājas spēkā 02.06.2010.
17.06.2010. likums / LV, 106 (4298), 07.07.2010 / Stājas spēkā 08.07.2010.
23.09.2010. likums / LV, 162 (4354), 13.10.2010 / Stājas spēkā 14.10.2010.
16.12.2010. likums / LV, 205 (4397), 29.12.2010 / Stājas spēkā 01.01.2011.
14.04.2011. likums / LV, 65 (4463), 27.04.2011 / Stājas spēkā 01.06.2011.
28.02.2013. likums / LV, 51 (4857), 13.03.2013 / Stājas spēkā 27.03.2013.
12.09.2013. likums / LV, 188 (4994), 26.09.2013 / Stājas spēkā 01.01.2014.
06.11.2013. likums / LV, 232 (5038), 27.11.2013 / Stājas spēkā 01.01.2014.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Dzelzceļa likums

I nodaļa. Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **drošības sertifikāts** — dokuments, kas pārvadātājam dod tiesības piekļūt dzelzceļa infrastruktūrai;
- 2) **dzelzceļa ekspluatācija** — darbība, kas nodrošina dzelzceļa funkcionēšanu, arī dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu, uzturēšanu, attīstību un ritošā sastāva lietošanu;
- 3) **dzelzceļa infrastruktūras attīstība** — pasākumu komplekss, kuru saskaņā ar transporta attīstības nacionālo programmu realizē, lai būtiski palielinātu dzelzceļa pārvadājumu ātrumu, uzlabotu drošību, kvalitāti un citas dzelzceļa tehniskās iespējas;
- 4) **dzelzceļa infrastruktūras jauda** — dzelzceļa infrastruktūras tehniskā iespēja nodrošināt noteikta veida, biežuma, regularitātes un apjoma dzelzceļa pārvadājumu veikšanu;
- 5) **dzelzceļa infrastruktūras izmantošana** — pakalpojums, ko dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs uz līguma pamata sniedz citām personām, piešķirot tiesības izmantot dzelzceļa infrastruktūru;
- 6) **dzelzceļa infrastruktūras uzturēšana** — pasākumu komplekss, ko nepārtraukti veic dzelzceļa infrastruktūras

pārvaldītājs, lai nodrošinātu dzelzceļa infrastruktūras objektu izmantošanas atbilstību Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem;

7) **dzelzceļa pārvadājumi** — pakalpojumi, kuri tiek sniegti uz pasažieru vai kravu pārvadājuma līguma pamata iekšzemes vai starptautiskajā satiksmē pa dzelzceļu;

8) **dzelzceļa pārvadājumu pasūtījums** — pasažieru un kravu dzelzceļa pārvadājumi un ar tiem saistītie citi pakalpojumi, par kuriem pilnīgi vai daļēji tiek samaksāts ar valsts vai pašvaldības līdzekļiem;

9) **dzelzceļa speciālists** — persona, kuras darbs ir tieši saistīts ar dzelzceļa satiksmi, kurai ir speciāla izglītība vai kura ir speciāli apmācīta un kurai, lai tā būtu tiesīga strādāt attiecīgajā profesijā, noteiktā kārtībā izsniegts kvalifikāciju apliecināošs dokuments (dzelzceļa speciālista apliecība vai profesionālās kompetences sertifikāts);

10) **Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumi** — Ministru kabineta izdoti noteikumi, kas reglamentē dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas pamatprasības;

11) **dzelzceļa zemes nodalījuma josla** — zemes platība, kas ir dzelzceļa infrastruktūras sastāvdaļa un kas paredzēta dzelzceļa infrastruktūras objektu izvietojumam, lai nodrošinātu dzelzceļa infrastruktūras attīstību un drošu ekspluatāciju, kā arī pasargātu cilvēkus un vidi no dzelzceļa kaitīgās ietekmes;

12) **dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs** — kapitālsabiedrība vai institūcija, kas pārvalda dzelzceļa infrastruktūru (dzelzceļa infrastruktūras uzturēšana, attīstība), plāno, organizē un uzrauga vilcienu un cita ritošā sastāva kustību pa tā pārvaldījumā esošās dzelzceļa infrastruktūras sliežu ceļiem, kā arī atbild par infrastruktūras kontroles un drošības sistēmu vadību un gadījumos, kad likums neparedz ierobežojumus, veic dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskās funkcijas. Atsevišķas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja funkcijas var veikt dažādas institūcijas vai kapitālsabiedrības;

13) **maršruts** — iepriekš izraudzīts ritošā sastāva kustības ceļš starp diviem kustības galapunktiem noteiktā laika periodā;

14) **pārvadātājs** — komercsabiedrība, kas saņēmusi pārvadātāja licenci dzelzceļa (pasažieru vai kravu) pārvadājumu veikšanai starp stacijām un šim nolūkam nodrošina vilci, vai arī komercsabiedrība, kas saņēmusi pārvadātāja licenci un sniedz tikai vilces pakalpojumus starp stacijām;

15) **tiesības piekļūt dzelzceļa infrastruktūrai** — pārvadātāja tiesības izmantot publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru pēc drošības sertifikāta saņemšanas un līguma noslēgšanas ar dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju;

16) **ritošais sastāvs** — lokomotīves, vagoni, motorvilcieni, motorvagoni, vadāmi pašgājējvagoni, ceļu remonta mašīnas, celtni, citas mašīnas un mehānismi, kuri savu tehnisko īpašību dēļ spēj pārvietoties vai pārvietojas pa sliežu ceļiem;

17) **vilces līdzekļi** — lokomotīves, motorvagoni un tamlīdzīgi ritošais sastāvs, ar kura palīdzību pirmavota enerģija (elektriskā, mehāniskā vai šķidrums plūsmas enerģija) tiek pārvērsta vilcienu kustības mehāniskajā enerģijā;

18) **vilciens** — saformēti un sakabināti vagoni vai cits ritošais sastāvs ar vienu vai vairākiem vilces līdzekļiem, kam piešķirts vilciena numurs un kas aprīkots ar īpašām signālierīcēm;

19) **tarifs** — likmju sistēma, pēc kuras nosaka maksu par dzelzceļa pārvadājumiem vai par citiem dzelzceļa sniegtajiem pakalpojumiem;

20) **drošības apliecība** — dokuments, kas apliecina konkrētās komercsabiedrības spēju darboties attiecīgajā komercdarbības sfērā dzelzceļa nozarē, ievērojot drošības prasības;

21) **zemes klātne** — grunts būvju komplekss, kuru iegūst, apstrādājot zemes virsmu, un kurš paredzēts virsbūves novietojumam, sliežu ceļu noturības nodrošināšanai un to aizsardzībai pret atmosfēras ūdeņiem un gruntsūdeņiem;

22) **drošības pārvaldījuma sistēma** — organizatorisko pasākumu kopums, ko ievieš dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs un pārvadātājs, lai garantētu savu darbību drošu vadību;

23) **dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskās funkcijas** — lēmuma pieņemšana par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksu, dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali, kā arī lēmuma pieņemšana par konkrēta pārvadātāja vilcienu nozīmēšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004., 24.05.2007. un 23.09.2010. likumu, kas stājas spēkā 14.10.2010. 12.punkta jaunā redakcija un 23.punkts stājas spēkā 01.01.2011. Sk. Pārejas noteikumu 34.punktu)

2.pants. Likuma uzdevums

Šis likums reglamentē dzelzceļa darbības un satiksmes drošības principus, kā arī dzelzceļa pārvaldes kārtību.

3.pants. Dzelzceļa jēdziens

Dzelzceļš ir transporta sistēma, kura kā organizatoriski tehnisks komplekss ietver:

- 1) dzelzceļa infrastruktūru;
- 2) ritošo sastāvu un tā funkcionēšanai nepieciešamās ēkas un būves;
- 3) pārvadātājus;
- 4) dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājus;
- 5) personas, kuras pārvadātāja vai dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja uzdevumā nodrošina attiecīgos tehnoloģiskos procesus (dzelzceļa infrastruktūras tehniskā aprīkojuma būvniecību, remontu un tehnisko apkopi, dzelzceļa ritošā sastāva būvniecību, remontu un tehnisko apkopi un manevru darbus).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004. un 06.10.2005. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2005.)

II nodaļa. Dzelzceļa infrastruktūra

4.pants. Dzelzceļa infrastruktūra

(1) Dzelzceļa infrastruktūra ir kompleksa inženierbūve, kurā ietilpst:

- 1) dzelzceļa virsbūve [sliedes (sliežu ceļi), pārmiju pārvedas, gulšņi, balasts un citi virsbūves elementu piederumi], pārbrauktuves un pārejas;
- 2) zeme zem sliežu ceļiem (zemes klātne un dzelzceļa zemes nodalījuma josla), inženiertehniskās būves (tilti, ceļa pārvadi, caurtekas, ūdens novadīšanas ietaises, komunikāciju kanāli, atbalsta sienas vai aizsargsienas u.tml.);
- 3) robežzīmes un aizsargstādījumi;
- 4) dzelzceļa signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas līnijas, iekārtas vilcienu kustības drošības garantēšanai, pārmiju stāvokļa un signālu regulēšanai, luksofori, signālrādītāji un signālzīmes;
- 5) dzelzceļa telekomunikāciju tīkli;
- 6) dzelzceļa elektroapgādes gaisvadu un kabeļu līnijas, kontakttīkli, transformatoru un vilces apakšstacijas;
- 7) stacijas, izmaiņas punkti un pieturas punkti;
- 8) ēkas un būves, kas nepieciešamas dzelzceļa infrastruktūras objektu uzturēšanai, remontam un lietošanai.

(2) Dzelzceļa infrastruktūrā ietilpst arī gaisa telpa un zemes dzīles dzelzceļa zemes nodalījuma joslā, ciktāl tas nepieciešams dzelzceļa infrastruktūras objektu ekspluatācijai, aizsardzībai un dzelzceļa satiksmei.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

5.pants. Dzelzceļa infrastruktūras iedalījums, izmantošana un piederība

(1) Dzelzceļa infrastruktūra atkarībā no tās izmantošanas iedalāma šādi:

- 1) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra. Tā ir atklāta kravu un pasažieru pārvadājumiem vai tehnoloģisko procesu nodrošināšanai, ievērojot vienlīdzības principu, un tā ir reģistrēta dzelzceļa infrastruktūras reģistrā kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras statuss tiek piešķirts ar Ministru kabineta rīkojumu;
- 2) privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra. Tās sliežu ceļus pārvadājumiem vai komercsabiedrības tehnoloģisko procesu nodrošināšanai izmanto īpašnieks vai citas personas īpašnieka uzdevumā vai ar īpašnieka atļauju, un tā ir reģistrēta dzelzceļa infrastruktūras reģistrā kā privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra.

(2) Dzelzceļa infrastruktūra kā lietu kopība vai atsevišķi infrastruktūras objekti var piederēt valstij, pašvaldībai, citai juridiskajai vai fiziskajai personai.

(2¹) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs nosaka pārvaldāmās dzelzceļa infrastruktūras lietošanas kārtību atbilstoši dzelzceļa jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām un dzelzceļa infrastruktūras aprīkojumam un īpatnībām.

(3) Privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras īpašniekam aizliegts ļaunprātīgi izmantot savas dzelzceļa

infrastruktūras atrašanās vietu, lai kavētu pārvadātāju nokļūšanu citiem īpašniekiem piederošā dzelzceļa infrastruktūrā. Ja kādu privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru izmanto piekļūšanai citiem īpašniekiem piederošai dzelzceļa infrastruktūrai, tā lietošanas un slēgšanas nosacījumu ziņā pielīdzināma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai. Ja īpašnieks šādu infrastruktūru neuztur atbilstoši tehniskās ekspluatācijas noteikumu prasībām, pēc ieinteresētās personas lūguma tiesa ar savu nolēmumu var iecelt par tās pārvaldītāju citu dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004. un 24.05.2007. likumu, kas stājas spēkā 26.06.2007.)

6.pants. Valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra

(1) Valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra (valstij piederošā dzelzceļa infrastruktūra) tiek veidota atbilstoši tautsaimniecības vajadzībām un tās attīstībai, stabilas satiksmes interesēm, kā arī vides aizsardzības prasībām.

(2) Valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, izņemot infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanu šā likuma 13.¹panta pirmajā daļā minētajos gadījumos, ir valsts akciju sabiedrība. Ar Ministru kabineta lēmumu atsevišķus valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objektus var nodot citu personu pārvaldīšanā.

(23.09.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.10.2010. Otrās daļas pirmā teikuma jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2011. Sk. Pārejas noteikumu 34.punktū)

7.pants. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras iedalījums pēc tās funkcionālās nozīmes un tehniskajām iespējām

(1) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra pēc tās funkcionālās nozīmes iedalāma šādi:

- 1) stratēģiskās (valsts) nozīmes dzelzceļa infrastruktūra (apkalpo galvenās pasažieru un kravu pārvadājumu plūsmas);
- 2) reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūra (tai ir vietēja nozīme).

(1¹) Stratēģiskās un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūrā ietilpst arī tai piegulošie vai ar to saistītie staciju sliežu ceļi, speciālās nozīmes sliežu ceļi, pievedceļi, strupceļi un citi sliežu ceļi.

(2) Stratēģiskās un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūra pēc tās tehniskajām iespējām iedalāma kategorijās. Metodikas projektu, pēc kuras dzelzceļa infrastruktūra iedalāma kategorijās, izstrādā Satiksmes ministrija un apstiprina Ministru kabinets.

(3) Stratēģiskās un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūru nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

7.¹ pants. Vēsturiskā mantojuma dzelzceļš

(1) Vēsturiskā mantojuma dzelzceļš ir šaursliežu dzelzceļa līnijas Gulbene—Alūksne sliežu ceļi, inženierbūves, aprīkojums, ēkas, ritošais sastāvs. Vēsturiskā mantojuma dzelzceļā ietilpst arī dzelzceļa zemes nodalījuma josla.

(2) Vēsturiskā mantojuma dzelzceļa objektus apsaimnieko to īpašnieki (valdītāji).

(3) Lai saglabātu vēsturiskā mantojuma dzelzceļu un veicinātu tā izmantošanu atbilstoši funkcijām, kā arī valsts un pašvaldību institūciju, vēsturiskā mantojuma dzelzceļa objektu īpašnieku (valdītāju) un nevalstisko organizāciju sadarbību, īstenojot labāko muzejdzelzceļu praksi, izveido Vēsturiskā mantojuma dzelzceļa konsultatīvo padomi, kurā ietilpst Satiksmes ministrijas, Kultūras ministrijas, Valsts dzelzceļa administrācijas, Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas, Gulbenes novada domes, Alūksnes novada domes, vēsturiskā mantojuma dzelzceļa objektu apsaimniekošanā iesaistīto personu un ieinteresēto biedrību un nodibinājumu, kuru mērķis saskaņā ar statūtiem ir attiecīgā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, pārstāvji. Padomes nolikumu apstiprina Ministru kabinets, bet personālsastāvu — satiksmes ministrs. Nolikumā nosaka konsultatīvās padomes tiesības, funkcijas un darbības kārtību, kā arī kārtību, kādā šajā pantā minētās personas deleģē pārstāvju darbam padomē.

(4) Vēsturiskā mantojuma dzelzceļa infrastruktūrai ir reģionālās nozīmes publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras statuss.

(5) Uz vēsturiskā mantojuma dzelzceļu nav attiecināmas šā likuma 43.panta prasības.

(6) Valsts dzelzceļa administrācija, pamatojoties uz šā panta trešajā daļā minētās padomes priekšlikumiem, lemj par šā panta astotajā daļā minēto finanšu līdzekļu piešķiršanu vēsturiskā mantojuma dzelzceļa objektu īpašniekiem (valdītājiem). Finanšu līdzekļus piešķir tikai šādiem mērķiem:

- 1) šā panta pirmajā daļā minētā vēsturiskā mantojuma dzelzceļa saglabāšanai un popularizēšanai;
- 2) sabiedrības izglītošanai par dzelzceļa nozari un dzelzceļa nozares popularizēšanai;
- 3) vēsturiskā ritošā sastāva un citas ar vēsturiskā mantojuma dzelzceļu saistītas tehnikas iegādei un atjaunošanai;
- 4) šaursliežu dzelzceļa līnijas izmantošanai pārvadājumiem.

(7) Šā panta trešajā daļā minētā padome ik gadu līdz 1.septembrim sagatavo priekšlikumus par finanšu līdzekļu sadalījumu starp vēsturiskā mantojuma dzelzceļa objektu īpašniekiem (valdītājiem) nākamajam gadam un iesniedz šos priekšlikumus Valsts dzelzceļa administrācijai lēmuma pieņemšanai par finanšu līdzekļu piešķiršanu.

(8) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs ik gadu paredz finansējumu šā panta septītajā daļā minētā Valsts dzelzceļa administrācijas lēmuma izpildei 0,25 procentu apmērā no kopējā šā likuma 10.panta otrās daļas 1. un 2.punktā minētā dzelzceļa infrastruktūras finansējuma apjoma par iepriekšējo gadu.

(9) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs šā panta astotajā daļā paredzēto finansējumu piešķir katru ceturksni, līdz attiecīgā ceturkšņa pirmā mēneša 10.datumam pārskaitot daļu no šā panta astotajā daļā paredzētā finansējuma attiecīgajam finansējuma saņēmējam saskaņā ar Valsts dzelzceļa administrācijas lēmumu. Katrā no pirmajiem trim ceturkšņiem pārskaita ceturto daļu no plānotā finansējuma. Kopējais šā finansējuma apmērs tiek precizēts, veicot pēdējo maksājumu attiecīgajā gadā.

(10) Finansējuma saņēmēji sagatavo pārskatu par tā izlietojumu un iesniedz izskatīšanai šā panta trešajā daļā minētajai padomei ne vēlāk kā līdz pārskata gadam sekojošā gada 30.aprīlim. Iesniegtos finansējuma izlietojuma pārskatus apstiprina Valsts dzelzceļa administrācija, pamatojoties uz padomes rekomendācijām.

(06.11.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

8.pants. Reģistrācija un uzskaitē

(1) Dzelzceļa infrastruktūra Latvijā ir pakļauta valsts reģistrācijai un uzskaitē.

(2) Dzelzceļa infrastruktūras reģistrs un uzskaitē atbilstoši attiecīgajam infrastruktūras iedalījumam tiek nodrošināta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(3) Neregistrētas infrastruktūras izmantošana un piešķiršana izmantošanai ir aizliegta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

9.pants. Dzelzceļa infrastruktūras uzturēšana un attīstība

(1) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšana un attīstība finansējama atbilstoši tās funkcionālajai nozīmei, kategorijai un saskaņā ar Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem.

(2) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs šā likuma 1.panta 12.punktā minētos pienākumus veic tā, lai infrastruktūra tiktu optimāli attīstīta un efektīvi izmantota. Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs darbojas saskaņā ar komercdarbības plānu, kurā iekļautas investīcijas un finanšu programmas, saglabājot komercdarbības finansiālo līdzsvaru (komercdarbība bez zaudējumiem).

(3) Par valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanu un attīstību saskaņā ar šo likumu ir atbildīga valsts akciju sabiedrība (valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs).

(4) Valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs līdzsvaro ienākumus no maksas par šīs infrastruktūras izmantošanu, ienākumus no citas komercdarbības un valsts finansējumu ar izdevumiem par attiecīgās infrastruktūras uzturēšanu. Ja dzelzceļa infrastruktūra netiek diskriminēta attiecībā pret pārējo transporta veidu infrastruktūru, valsts var prasīt, lai valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs darbojas bez valsts finansējuma. Ja valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs saņem valsts finansējumu atbilstoši valsts investīciju programmām, par šo līdzekļu izlietojumu attiecīgās infrastruktūras pārvaldītājs slēdz līgumu ar valsti (Satiksmes ministrijas personā). Līguma termiņš nav īsāks par trim gadiem. Līgumā var paredzēt stimulus infrastruktūras pārvaldītājam, ievērojot nepieciešamās drošības un infrastruktūras pakalpojumu kvalitātes uzturēšanas un uzlabošanas prasības, nepieciešamību pēc iespējas samazināt infrastruktūras uzturēšanas izmaksas un nepalielināt maksu par infrastruktūras izmantošanu, kā arī kārtību, kādā tiek izmantoti šīs infrastruktūras pārvaldītāja ieņēmumi.

(5) Satiksmes ministrija iesniedz pieprasījumu par valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanai.

(6) Pašvaldību, komercsabiedrību, citu juridisko vai fizisko personu dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanu un attīstību finansē to īpašnieki.

10.pants. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras finansējums

(1) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības līdzekļi, kā arī līdzekļi citiem šajā likumā paredzētajiem maksājumiem veido dzelzceļa infrastruktūras finansējumu, ko pārvalda publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs.

(2) Dzelzceļa infrastruktūras finansējumu veido:

- 1) maksa par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu;
- 2) ieņēmumi no tās valstij piederošās zemes iznomāšanas, uz kuras izvietota publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra (15.panta otrā daļa);
- 3) kredīti;
- 4) valsts budžeta līdzekļi (9.panta ceturtā un piektā daļa).

(01.12.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

11.pants. Maksas noteikšana par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu

(1) Maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu nosaka publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs. Attiecīgo lēmumu pieņem publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja darbību regulējošos normatīvajos aktos noteiktās amatpersonas (institūcijas), informējot par to Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju.

(2) Maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pārvadājumiem nosaka, pamatojoties uz šā likuma 12.pantā minēto metodiku maksas aprēķināšanai par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu.

(3) No valsts pamatbudžeta dzelzceļa pasažieru pārvadātājiem tiek kompensēta dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksa par iekšzemes maršrutos veiktajiem pārvadājumiem.

(4) Aizliegts pieprasīt atšķirīgu maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu no pārvadātājiem, kas ar vienādiem nosacījumiem sniedz ekvivalentus dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.2003., 04.03.2004., 23.09.2010. un 14.04.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2011.)

12.pants. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas aprēķināšanas metodika un maksas noteikšana pārvadātājiem

(1) Metodiku maksas aprēķināšanai par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pārvadājumiem nosaka Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija pēc konsultēšanās ar publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājiem.

(2) Izstrādājot metodiku maksas aprēķināšanai par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pārvadājumiem, ievērojami šādi pamatkritēriji:

- 1) transporta tirgus apstākļi, dzelzceļa infrastruktūras optimālās izmantošanas prasības, sliežu ceļa posma caurlaides spēja, dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pakalpojumu kvalitātes uzlabošana, konkurences veicināšana starp transporta veidiem;
- 2) pārvadājumu pakalpojumu raksturs, laiks, biežums un ātrums;
- 3) attiecīgās infrastruktūras tehniskās un fiziskās īpatnības;
- 4) ritošā sastāva tehniskie rādītāji, arī ātrums, kopējā masa un slodze uz vienu asi;
- 5) vilces līdzekļu lietotās enerģijas veids;
- 6) vilciena kategorija, svars, garums;
- 7) dzelzceļa infrastruktūras nolietojuma pakāpe;
- 8) operāciju apjoms stacijās;
- 9) dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja sniegtie pakalpojumi un izmaksas;
- 10) papildizmaksas, kas saistītas ar dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja darbību un infrastruktūras pārvaldi;

- 11) dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības izdevumi;
- 12) vilcienu kustības organizēšanas un nodrošināšanas izdevumi;
- 13) infrastruktūras objektu apsargāšanas izdevumi;
- 14) vides aizsardzības prasības dzelzceļa infrastruktūrai un ritošajam sastāvam, ko izmanto pārvadātājs.

(2¹) Maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu piemērošanas kārtību šā panta ceturtajā un piektajā daļā minētajos gadījumos, kā arī maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu norēķinu kārtību nosaka Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija pēc konsultēšanās ar publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājiem un pārvadātājiem. Šī kārtība ir saistoša publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējam un pārvadātājiem.

(3) Nosakot maksu par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu, nedrīkst pieļaut šķērssubsīdijas pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu no ieņēmumiem, ko veido dzelzceļa kravu pārvadātāju maksa par infrastruktūras izmantošanu.

(4) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs, pamatojoties uz maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu piemērošanas kārtību, ir tiesīgs noteikt paaugstinātu maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu noteiktos tās posmos laikā, kad šī infrastruktūra ir pārslogota.

(5) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs, pamatojoties uz maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu piemērošanas kārtību, ir tiesīgs maksai par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu piemērot ekonomiski pamatotas atlaides. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs ierobežotu laikposmu maksai par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu var piemērot atlaides, kas veicina attiecīgās infrastruktūras jaudas optimālu izmantošanu. Atlaides var attiecināt uz noteiktiem publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras posmiem, nosakot līdzīgas atlaides līdzīgiem pakalpojumiem.

(5¹) Šā panta ceturtajā un piektajā daļā minētos lēmumus pieņem publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja darbību regulējošos normatīvajos aktos noteiktās amatpersonas (institūcijas), informējot par to Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju.

(6) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam ir tiesības noteikt finansiāla un cita veida līgumsankcijas, lai veicinātu optimālu infrastruktūras izmantošanu.

(7) Nosakot maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pārvadājumiem, jāņem vērā šīs infrastruktūras uzturēšanai paredzētie valsts budžeta līdzekļi.

(8) Maksu par valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu iekasē šā likuma 6.panta otrajā daļā minētā valsts akciju sabiedrība.

(9) *(Izslēgta ar 01.12.2009. likumu)*

(10) *(Izslēgta no 01.01.2011. ar 23.09.2010. likumu, kas stājas spēkā 14.10.2010. Sk. Pārejas noteikumu 34.punktu)*

(11) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam un pārvadātājam var kompensēt tās vides aizsardzības, negadījumu un infrastruktūras izmaksas, kuras nesedz konkurējošie transporta veidi. Katrā konkrētā gadījumā Ministru kabinets pieņem lēmumu par kompensācijas piešķiršanu, tās apmēru un izmaksāšanas kārtību.

(12) Pārvadātājam ir tiesības saņemt kompensāciju par zaudējumiem, kas tam radušies dzelzceļa infrastruktūras darbības traucējumu dēļ.

(13) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras īpašnieka, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja, kas neveic pārvaldītāja būtiskās funkcijas, vai pārvadātāja sūdzību par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas atbilstību šā panta pirmajā daļā noteiktajai metodikai vai par piemēroto publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksu paaugstinātas maksas vai maksas atlaides gadījumā izskata Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, informējot par to Valsts dzelzceļa administrāciju. Sūdzību par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas atbilstību šā panta pirmajā daļā noteiktajai metodikai var iesniegt ne vēlāk kā mēneša laikā pēc dienas, kad publicēta publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksa. Sūdzību par piemēroto publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksu paaugstinātas maksas vai maksas atlaides gadījumā var iesniegt ne vēlāk kā mēneša laikā pēc dienas, kad paziņots

lēmums par šīs maksas piemērošanu.

(14) Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija sūdzību izskata un divu mēnešu laikā pēc tās saņemšanas pieņem lēmumu, ar kuru apstiprina, ka publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksa atbilst šā panta pirmajā daļā noteiktajai metodikai, kā arī paaugstinātā maksa vai maksas atlaide atbilst šā panta 2.¹ daļā noteiktajai kārtībai, vai pieprasa minētās maksas grozīšanu saskaņā ar šīs komisijas norādījumiem. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmums, kas pieņemts, kad izskatīta sūdzība par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas atbilstību šā panta pirmajā daļā noteiktajai metodikai vai par piemēroto publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksu paaugstinātas maksas vai maksas atlaides gadījumā, ir saistošs publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras īpašniekam, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējam un pārvaldītājiem.

(15) Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmumu, kas pieņemts pēc tam, kad izskatīta sūdzība par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas atbilstību šā panta pirmajā daļā noteiktajai metodikai vai par piemēroto publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksu paaugstinātas maksas vai maksas atlaides gadījumā, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras īpašnieks, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs un pārvaldītājs var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmuma pārsūdzēšana neaptrū tā darbību.

(04.03.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.11.2005., 01.12.2009. un 23.09.2010. likumu, kas stājas spēkā 14.10.2010. 2.¹, 5.¹, 14., 15. daļa un 4., 5., 8., 13. daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2011. Sk. Pārejas noteikumu 34.punktu)

12.¹ pants. Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja pakalpojumi

(1) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs sniedz dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pamatpakalpojumus, kā arī citus pakalpojumus, kas saistīti ar piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai.

(2) Dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pamatpakalpojumi ietver:

- 1) infrastruktūras jaudas pieprasījumu izskatīšanu;
- 2) tiesības izmantot piešķirto infrastruktūras jaudu;
- 3) ekspluatācijā esošo pārmiju un sliežu ceļu lietošanu;
- 4) vilcienu kustības vadību, kas ietver vilcienu kustības organizēšanu un koordināciju, signalizācijas sistēmas, sakarus, vilcienu kustības koordināciju, kā arī informēšanu par vilcienu kustību;
- 5) nodrošināšanu ar informāciju, kas nepieciešama, lai ieviestu vai sniegtu pakalpojumus, kam iedalīta dzelzceļa infrastruktūras jauda.

(3) Piekļuve dzelzceļa infrastruktūrai ietver tiesības piekļūt šādam dzelzceļa infrastruktūras aprīkojumam un pakalpojumiem:

- 1) elektroapgādes iekārtu izmantošanai vilces strāvas ieguvei, kur tā ir pieejama;
- 2) degvielas uzpildes aprīkojumam;
- 3) pasažieru stacijām, to ēkām un aprīkojumam;
- 4) kravas pagalmiem;
- 5) šķirošanas parkiem;
- 6) vilcienu formēšanas iekārtām;
- 7) speciālās nozīmes pievedceļiem;
- 8) apkopes un citām tehniskajām iekārtām.

(4) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs var sniegt arī šādus papildu pakalpojumus:

- 1) vilces strāvas piegādi;
- 2) pasažieru vilcienu iesildīšanu;
- 3) degvielas piegādi, manevru darbu veikšanu un ar šā panta trešajā daļā minēto aprīkojumu sniegtu pakalpojumu

nodrošināšanu;

4) pasūtījuma līgumu slēgšanu par bīstamo kravu pārvadājumu kontroli un par palīdzību nestandarta vilcienu vadīšanā;

5) ritošā sastāva tehniskās pārbaudes veikšanu;

6) piekļuvi telekomunikāciju tīklam;

7) papildu informācijas nodrošināšanu;

8) kā arī citus pakalpojumus.

(24.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.06.2007.)

13.pants. Infrastruktūras pārvaldītāja funkciju nodalīšana

(1) Ja publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, kas neveic dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskās funkcijas, ir arī pārvadātājs, tas nodrošina atsevišķu grāmatvedības uzskaiti (finanšu pārskatu) un šīs uzskaites publicēšanu, kā arī atsevišķu norēķinu kontu atvēršanu un kārtošanu. Līdzekļus, ko valsts vai pašvaldības piešķir attiecīgajam publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam, nedrīkst nodot pārvadātājam un otrādi.

(2) Ja publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, kas neveic dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskās funkcijas, ir arī pārvadātājs, tam jānodrošina, ka šos komercdarbības veidus veic atsevišķas struktūrvienības.

(3) (Izslēgta no 01.01.2011. ar 23.09.2010. likumu, kas stājas spēkā 14.10.2010. Sk. Pārejas noteikumu 34.punktu)

(04.03.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.11.2005., 23.09.2010. un 28.02.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.03.2013.)

13.1 pants. Neatkarība publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja darbības nodrošināšanā

(1) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskās funkcijas nedrīkst veikt:

1) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, kas ir arī pārvadātājs;

2) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs gadījumos, kad pārvadātājs ir koncerna atkarīgā sabiedrība, bet šā koncerna valdošais uzņēmums (kapitālsabiedrība) ir publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs;

3) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs gadījumos, kad tas ir koncerna atkarīgā sabiedrība, bet šā koncerna valdošais uzņēmums (kapitālsabiedrība) ir pārvadātājs;

4) valsts institūcijas, kurām dzelzceļa transporta nozarē uzticēta regulējošo funkciju izpilde.

(2) Ja kāda koncerna valdošais uzņēmums (kapitālsabiedrība) ir publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, bet šā koncerna atkarīgā sabiedrība ir pārvadātājs, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskās funkcijas veic cits šā koncerna atkarīgais uzņēmums (kapitālsabiedrība), kas pats nav pārvadātājs un atbilstoši šajā pantā noteiktajām prasībām ir neatkarīgs publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanā. Ja nav šāda koncerna atkarīgā uzņēmuma (kapitālsabiedrības), citas kapitālsabiedrības vai institūcijas, kura atbilst šajā pantā noteiktajām neatkarības prasībām, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēju nosaka Ministru kabinets.

(3) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēju finansē no publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras finansējuma līdzekļiem, un tam nepieciešamo līdzekļu apmēru ņem vērā, nosakot maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu.

(4) Ja publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs ar pārvadātāju neietilpst vienā koncernā, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarību nodrošina, ievērojot šādus noteikumus:

1) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes locekļi un vadošie darbinieki, kuru kompetencē ietilpst lēmumu pieņemšana par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanu, nevar būt jebkuras kapitālsabiedrības, kas sniedz pārvadātāja pakalpojumus, dalībnieki (akcionāri) un nedrīkst ieņemt amatu vai citādi iesaistīties jebkura pārvadātāja struktūrās. Šis aizliegums attiecībā uz jebkādu amatu jebkura pārvadātāja struktūrās paliek spēkā divus gadus pēc tam, kad valdes loceklis vai vadošais darbinieks, kura kompetencē ietilpst lēmumu pieņemšana par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanu, atstājis amatu;

2) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja personāls nodrošināms ar

atsevišķām telpām, kurām aizsargāta piekļuve. Iekšējos noteikumos vai līgumos iekļaujamas prasības, kas paredz, ka personāla kontakti ar pārvadātājiem saistībā ar publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju izpildi veicami tikai oficiālās saziņas ietvaros;

3) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs nodrošina datu konfidencialitāti un tās komerciālās informācijas konfidencialitāti, kuru tas, pildot savas funkcijas, ir saņēmis no pārvadātājiem.

(5) Ja publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs ar pārvadātāju ietilpst vienā koncernā, kurā neviens no abiem nav šā koncerna valdošais uzņēmums (kapitālsabiedrība), publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarību papildus šā panta ceturtajā daļā minētajiem noteikumiem nodrošina, ievērojot šādus noteikumus:

1) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes locekļi un vadošie darbinieki, kuru kompetencē ietilpst lēmumu pieņemšana par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanu, nevar būt valdošā uzņēmuma (kapitālsabiedrības) dalībnieki (akcionāri) un nedrīkst ieņemt amatu vai citādi iesaistīties valdošā uzņēmuma (kapitālsabiedrības) struktūrās. Šis aizliegums attiecinās uz jebkādu amatu valdošā uzņēmuma (kapitālsabiedrības) struktūrās paliek spēkā divus gadus pēc tam, kad valdes loceklis vai vadošais darbinieks, kura kompetencē ietilpst lēmumu pieņemšana par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanu, atstājis amatu;

2) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes locekļiem tiek nodrošinātas tiesības neatkarīgi no pārvadātāja un valdošā uzņēmuma (kapitālsabiedrības) pieņemt lēmumus attiecībā uz publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskajām funkcijām. Valdošajam uzņēmumam (kapitālsabiedrībai) ir atļauts apstiprināt publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja gada finanšu plānu vai tam līdzīgus finanšu plānošanas dokumentus un noteikt vispārīgus ierobežojumus attiecībā uz parādsaistībām, bet nav atļauts veikt jebkādas darbības attiecībā uz publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju izpildi;

3) nepastāv pamatotas šaubas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes locekļa profesionālo neatkarību;

4) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs izstrādā neatkarības prasību programmu, kurā noteikti konkrētu darbinieku pienākumi un pasākumi, kas tiek veikti, lai nepieļautu nevienlīdzīgu attieksmi pret pārvadātājiem, un nodrošina pienācīgu kontroli pār tās ievērošanu. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs katru gadu līdz 1.aprīlim iesniedz Valsts dzelzceļa administrācijai ziņojumu par veiktajiem pasākumiem. Valsts dzelzceļa administrācija šo ziņojumu publicē savā mājaslapā internetā. Valsts dzelzceļa administrācija pēc ziņojuma izvērtēšanas sniedz atzinumu par neatkarības nodrošināšanai veikto pasākumu pietiekamību un norāda trūkumus, ja tādi ir, kā arī termiņu, kurā šie trūkumi novēršami;

5) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja rīcībā ir vajadzīgais personāls;

6) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs nodrošina tās komerciālās informācijas konfidencialitāti, kuru tas, pildot savas funkcijas, ir saņēmis no valdošā uzņēmuma (kapitālsabiedrības).

(6) Valsts dzelzceļa administrācija uzrauga šā panta ceturtajā un piektajā daļā paredzēto publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarības prasību ievērošanu un izskata pārvadātāju sūdzības par šo neatkarības prasību pārkāpumiem. Šādos gadījumos Valsts dzelzceļa administrācija var pieņemt lēmumu veikt pasākumus attiecīgo neatkarības prasību nodrošināšanai, nosakot saprātīgu termiņu to izpildei.

(7) Ja publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs ar pārvadātāju ietilpst vienā koncernā, kurā neviens no abiem nav šā koncerna valdošais uzņēmums (kapitālsabiedrība), Valsts dzelzceļa administrācija uzrauga publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes locekļu profesionālo neatkarību. Uzraudzības nodrošināšanai ir veicami šādi pasākumi:

1) pirms publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes locekļu paredzētās ievēlēšanas valdes locekļa kandidāts Valsts dzelzceļa administrācijai un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībnieku (akcionāru) sapulcei iesniedz apliecinājumu, ka viņš atbilst šā panta ceturtajā daļas 1.punktā un piektās daļas 1. un 3.punktā minētajiem kritērijiem. Ja Valsts dzelzceļa administrācijai ir pamats uzskatīt, ka minētajā apliecinājumā sniegtās ziņas nav patiesas, proti, valdes locekļa kandidāts neatbilst kādam no likumā noteiktajiem kritērijiem, tā triju nedēļu laikā no apliecinājuma saņemšanas dienas pieņem lēmumu par valdes locekļa kandidāta neatbilstību minētajiem kritērijiem un nekavējoties iesniedz to publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībnieku (akcionāru) sapulcei un izsniedz valdes locekļa kandidātam. Valsts dzelzceļa administrācijas lēmumu, ar kuru konstatēta valdes locekļa kandidāta neatbilstība un kurš attiecīgi liedz publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībnieku sapulcei ievēlēt šādu personu valdē, mēneša laikā var pārsūdzēt tiesā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Valsts dzelzceļa

administrācijas lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību;

2) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes loceklis nekavējoties informē Valsts dzelzceļa administrāciju par mēģinājumu viņu ietekmēt attiecībā uz publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanu;

3) ja publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes loceklis vairs neatbilst kādam no šā panta ceturtās daļas 1.punktā un piektās daļas 1. un 3.punktā noteiktajiem kritērijiem, šādam valdes loceklim ir pienākums pašam atstāt valdes locekļa amatu. Ja viņš to nedara vai arī publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībnieku sapulce pēc savas iniciatīvas neatsauc attiecīgo valdes locekli no amata, Valsts dzelzceļa administrācijai ir pienākums pieprasīt publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībniekam (akcionāram), lai šāds valdes loceklis tiek nekavējoties atsaukts no amata. Šo Valsts dzelzceļa administrācijas lēmumu publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībnieks (akcionārs) un atsauktais valdes loceklis var pārsūdzēt tiesā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Valsts dzelzceļa administrācijas lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību;

4) ja valdes locekli paredzēts atsaukt no amata pirms noteiktā pilnvaru termiņa, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībnieks (akcionārs) pirms attiecīgās dalībnieku (akcionāru) sapulces, kurā plānots valdes locekli atsaukt no amata, sniedz Valsts dzelzceļa administrācijai izvērstu atsaukšanas iemesla pamatojumu. Valdes locekli var atsaukt tikai svarīga iemesla dēļ, par kādu uzskatāma rupja pilnvaru pārkāpšana, pienākumu neizpilde vai nepienācīga izpilde, nespēja vadīt kapitālsabiedrību, uzticības zaudēšana vai likumos noteiktie šķēršļi šā amata ieņemšanai un savienošanai. Valsts dzelzceļa administrācija nekavējoties, bet ne ilgāk kā triju nedēļu laikā no publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībnieka (akcionāra) pamatojuma saņemšanas dienas iesniedz publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībnieku (akcionāru) sapulcei lēmumu, ar kuru piekrīt plānotajai valdes locekļa atsaukšanai vai pret to iebilst, ja rodas pamatotas šaubas par iesniegtā atsaukšanas iemesla pietiekamību. Šo Valsts dzelzceļa administrācijas lēmumu publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs var pārsūdzēt tiesā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Valsts dzelzceļa administrācijas lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību;

5) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībniekam (akcionāram) nav nepieciešams saņemt Valsts dzelzceļa administrācijas piekrišanu, ja paredzēts no amata pirms noteiktā pilnvaru termiņa atsaukt valdes locekli, kuram saskaņā ar Kriminālprocesa likumu kā drošības līdzeklis piemērots apcietinājums vai noteikts nodarbošanās aizliegums, kas viņam liedz pildīt publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes locekļa pienākumus, vai šim valdes loceklim, pamatojoties uz kriminālprocesā vai administratīvo pārkāpumu procesā pieņemto nolēmumu, atņemtas vai ierobežotas tiesības uz noteikta vai visu veidu komercdarbību vai tiesības ieņemt amatus komercsabiedrību pārvaldes institūcijās. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja dalībnieks (akcionārs) nekavējoties iesniedz Valsts dzelzceļa administrācijai attiecīgu pamatojošo dokumentu par valdes loceklim piemēroto drošības līdzekli vai tiesību atņemšanu vai ierobežošanu, kura to pieņem zināšanai.

(23.09.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.10.2010. Pants stājas spēkā 01.01.2011. Sk. Pārejas noteikumu 34.punktū)

13.² pants. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja tiesības pieprasīt informāciju

(1) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs, pildot likumā noteiktās funkcijas, ir tiesīgs pieprasīt un saņemt no publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja, kas neveic pārvaldītāja būtiskās funkcijas, un pārvadātājiem savu funkciju veikšanai nepieciešamo informāciju neatkarīgi no šīs informācijas pieejamības statusa.

(2) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja amatpersonām un darbiniekiem, kā arī publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja darbībā pieaicinātajām personām ir aizliegts publiski vai citādā veidā izpaust ziņas vai citu ar tā funkciju izpildi saistītu ierobežotas pieejamības informāciju, kura tām, pildot dienesta pienākumus vai citādi, kļuvusi zināma par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja, kas neveic pārvaldītāja būtiskās funkcijas, vai pārvadātāju darbību, tai skaitā komercdarbību, izņemot normatīvajos aktos īpaši noteiktus gadījumus.

(14.04.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2011.)

14.pants. Vilcienu kustības pārtraukšana un sliežu ceļa posmu slēgšana

(1) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs ir tiesīgs situācijās, kad Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu vai citu tehnisko noteikumu neievērošanas dēļ var tikt vai tiek apdraudēta satiksmes drošība, cilvēku dzīvība, veselība vai vide, uz laiku pārtraukt vilcienu kustību pa sliežu ceļiem un stacijas darbu vai samazināt sliežu ceļa posma caurlaides spēju, lai veiktu inženiertehniskos darbus (atjaunošanas darbus un remontdarbus) un pēc

iespējas drīzāk atjaunotu normālu satiksmi. Par vilcienu kustības pārtraukšanu infrastruktūras pārvaldītājs paziņo pārvaldītājiem, Valsts dzelzceļa administrācijai, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai, Valsts dzelzceļa tehniskajai inspekcijai (33.pants), kā arī attiecīgajai vietējai pašvaldībai.

(2) Ja privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs neievēro Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumus, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, balstoties uz Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas rīkojumu, atvieno attiecīgajai privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai tieši pievienotos sliežu ceļus.

(3) Ja valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs uzskata par nepieciešamu slēgt ekonomiski neizdevīgu sliežu ceļa posmu vai tādu sliežu ceļa posmu, kura tehnisko stāvokli nepietiekamu finansiālo līdzekļu dēļ nav iespējams uzturēt atbilstoši Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem un kurā nav iespējams garantēt satiksmes drošību, tas iesniedz Satiksmes ministrijai pamatotu priekšlikumu par šā sliežu ceļa posma slēgšanu, pievienojot tam Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas atzinumu.

(4) Ja tiek ierosināts slēgt publiskās lietošanas sliežu ceļu, Satiksmes ministrija pieprasa, lai Valsts dzelzceļa administrācija, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, attiecīgās vietējās pašvaldības un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija par to divu mēnešu laikā sniedz atzinumu. Pēc atzinuma saņemšanas Satiksmes ministrija sagatavo nepieciešamos dokumentus Ministru kabineta lēmuma pieņemšanai par sliežu ceļa slēgšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004., 17.07.2008. un 16.12.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

15.pants. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras zeme

(1) Zeme valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras zemes nodalījuma joslā ir valsts īpašums. Valsts zemi nodod valdījumā valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam satiksmes ministrs.

(2) Valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs valstij piederošo zemi var iznomāt vai apgrūtināt to ar servitūtiem ēku un būvju, virszemes un pazemes komunikāciju celtniecībai vai citas saimnieciskās darbības veikšanai. Šajos darījumos dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs rīkojas valsts vārdā.

(3) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam ir servitūta tiesības uz citām juridiskajām un fiziskajām personām piederošo zemi, uz kuras atrodas dzelzceļa infrastruktūras objekti. Ja par servitūtu nav panākta vienošanās ar zemes īpašnieku, par servitūta nodibināšanu katrā atsevišķā gadījumā lemj Ministru kabinets. Zemes lietotājs tās īpašniekam par servitūtu maksā atlīdzību saskaņā ar vienošanos, tomēr ne lielāku par pieciem procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības.

(4) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam, ievērojot zemes jautājumos pieņemtos likumus un citus normatīvos aktus, ir tiesības šķērsot zemes nodalījuma joslai piegulošo tam nepiederošo zemes gabalu, lai piekļūtu infrastruktūras objektiem.

16.pants. Dzelzceļa zemes nodalījuma josla

(1) Dzelzceļa zemes nodalījuma joslas robežas teritoriju plānojumos nosaka atbilstoši attiecīgā objekta būvniecības laikā spēkā esošajiem būvnormatīviem.

(2) Dzelzceļa zemes nodalījuma joslas ekspluatācijas noteikumu projektu izstrādā Satiksmes ministrija un apstiprina Ministru kabinets.

(3) Gadījumos, kad dzelzceļa zemes nodalījuma josla pārklājas ar cita veida zemes nodalījuma joslu vai aizsargjoslu, spēkā ir stingrākās prasības un lielākais minimālais platums. Visu veidu darbību šajās vietās saskaņo ieinteresētās institūcijas.

(4) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs ir tiesīgs grozīt (samazināt) dzelzceļa zemes nodalījuma joslas robežas un atteikties no zemes lietošanas tiesībām, ievērojot attiecīgos normatīvos aktus un būvnormatīvus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

17.pants. Darbības ierobežojumi dzelzceļa zemes nodalījuma joslā

(1) Dzelzceļa zemes nodalījuma joslā citas juridiskās un fiziskās personas jebkāda veida darbību drīkst veikt tikai ar dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja atļauju un tā kontrolē.

(2) Ja sakarā ar juridiskajām un fiziskajām personām atļautajiem būvdarbiem, rekonstrukcijas darbiem un remontdarbiem vai citu darbību rodas nepieciešamība veikt dzelzceļa infrastruktūras objektu pārbūvi, to veic un finansē ieinteresētā puse.

(3) Jebkura komunikāciju izvietošana, pārvietošana un rekonstrukcija dzelzceļa zemes nodalījuma joslā nedrīkst pasliktināt dzelzceļa infrastruktūras objektu ekspluatācijas kvalitāti un satiksmes drošību.

(4) Dzelzceļa zemes nodalījuma joslā esošās komunikācijas uztur kārtībā to īpašnieks.

18.pants. Dzelzceļa aizsargjoslas

(1) Lai aizsargātu dzelzceļu no nevēlamas ārējās iedarbības, pasargātu cilvēkus un vidi no dzelzceļa kaitīgās ietekmes, kā arī nodrošinātu dzelzceļa efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas, saskaņā ar Aizsargjoslu likumu tiek izveidotas dzelzceļa aizsargjoslas.

(2) Dzelzceļa aizsargjoslas kārtībā uztur attiecīgās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs par saviem līdzekļiem, bet, ja tiesības lietot zemi ir nodotas citai personai, — zemes lietotājs.

(3) Dzelzceļa infrastruktūras uzturēšana, kā arī aizsargjoslas zemes īpašnieka darbība nedrīkst pasliktināt hidroloģisko režīmu dzelzceļa aizsargjoslā, traucēt aizsargjoslas un tai piegulošo vai to šķērsojošo melioratīvo sistēmu un būvju funkcionēšanu.

(4) Dzelzceļa aizsargjoslas zemes īpašnieks vai lietotājs nedrīkst liegt dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam izmantot ceļus vai pieejas, lai dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas specializētais transportlīdzeklis varētu piekļūt dzelzceļa infrastruktūras objektiem uzturēšanas darbu veikšanai un to kontrolei. Izmantojot tiesības piekļūt pie dzelzceļa infrastruktūras objektiem, dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja pienākums ir to darīt pēc iespējas saudzīgi, nebojājot sējumus un neizcērtot kokus.

(5) Visus zaudējumus, ko dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs ar savām darbībām ir nodarījis zemes īpašniekam, atlīdzina attiecīgās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs.

19.pants. Stacija, izmaiņas punkts un pieturas punkts

(1) Stacija ir dzelzceļa infrastruktūras objektu kopums, kas aizņem noteiktu daļu no dzelzceļa zemes nodalījuma joslas un nodrošina dzelzceļa pārvadājumu operāciju veikšanu.

(2) Izmaiņas punkts ir tehnoloģisks sadales punkts vienceļa līnijās, kur ceļu izvietojums paredzēts vilcienu krustošanās un apdzīšanas vajadzībām dzelzceļa infrastruktūras iecirkņa vilcienu caurlaides jaudas palielināšanai.

(3) Pieturas punkts ir vieta, kur apstājas vilciens. Tam nav ceļu izvērsuma, un tas paredzēts tikai pasažieru iekāpšanai un izkāpšanai.

(4) *(Izslēgta ar 06.10.2005. likumu.)*

(5) Stacijas, izmaiņas punktus un pieturas punktus, kuri ir publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objekti, atklāj, slēdz un tiem nosaukumus piešķir Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(04.03.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.2005. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2005.)

20.pants. Pārbrauktuves un pārejas

(1) Pārbrauktuve ir ar nepieciešamajām ierīcēm vilcienu un autotransporta satiksmes drošības garantēšanai aprīkots sliežu ceļa un autoceļa krustojums vienā līmenī.

(2) Pārbrauktuves atkarībā no tās šķērsojošo autoceļu piederības iedalāmas šādi:

- 1) publiskās lietošanas pārbrauktuves (sliežu ceļu šķērso valsts autoceļi, pašvaldību ceļi vai pilsētu ielas);
- 2) atsevišķu lietotāju pārbrauktuves (sliežu ceļu šķērso citām personām piederoši ceļi, un šīs pārbrauktuves tiek izmantotas saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar attiecīgās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju).

(3) Pāreja ir speciāli izbūvēta un aprīkota vieta, kur sliežu ceļu šķērso gājēji vai mājdzīvnieki.

(4) Pārejas iedalāmas šādi:

- 1) publiskās lietošanas pārejas (ierīkotas sabiedrisko vajadzību apmierināšanai, pa tām sliežu ceļu šķērso gājēji vai mājdzīvnieki);
- 2) atsevišķu lietotāju pārejas (ierīkotas pēc atsevišķu personu lūguma privātai lietošanai un tiek izmantotas saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar attiecīgās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju).

(5) Jaunu atsevišķu lietotāju pārbrauktuvi un pāreju ierīkošana un aprīkošana tiek veikta par ieinteresētās puses līdzekļiem.

(6) Publiskās lietošanas pārbrauktuvju un pāreju ierīkošanu un uzturēšanu finansē no dzelzceļa infrastruktūras finansējuma līdzekļiem un valsts autoceļu fonda līdzekļiem.

(7) Pārbrauktuvju un pāreju ierīkošanas, aprīkošanas, apkalpošanas un slēgšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004., 17.07.2008. un 01.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

21.pants. Saskaņošanas pienākums

Sliežu ceļus dažādos līmeņos šķērsojošu inženierbūvju un inženierkomunikāciju būvniecība saskaņojama Ministru kabineta izdotajos dzelzceļa būvnoteikumos paredzētajā kārtībā.

22.pants. Dzelzceļa infrastruktūras objektu būvniecības kārtība

Dzelzceļa infrastruktūras objekti atbilstoši Būvniecības likumam ir specializētās būves. Ministru kabinets nosaka dzelzceļa infrastruktūras objektu projektēšanas un būvniecības kārtību, kā arī kārtību, kādā tie pieņemami ekspluatācijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2007.)

III nodaļa. Pārvadātājs

23.pants. Pārvadātāja darbības principi

(1) Pārvadātājs darbojas saskaņā ar šo likumu, citiem likumiem un normatīvajiem aktiem.

(2) Pārvadātājs savā darbībā ir administratīvi un ekonomiski neatkarīgs, arī nosakot savus piedāvājamās dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus un pārvadājuma maksu.

(3) Pārvadātājam ir pienākums kārtot atsevišķu pasažieru un kravu pārvadājumu finanšu pārskatu, kā arī nodrošināt to publisku pieejamību saskaņā ar attiecīgajiem normatīvajiem aktiem.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004. un 14.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 15.07.2007. Sk. Pārejas noteikumus.)

24.pants. Valsts vai pašvaldības dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līguma slēgšanas kārtība

(1) Valsts vai pašvaldības dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līgumi slēdzami atbilstoši šā likuma un citu normatīvo aktu prasībām.

(2) Valsts un pašvaldības (turpmāk arī — pasūtītājs) ir tiesīgas sabiedrības interesēs pieprasīt, lai pārvadātājs, izpildot dzelzceļa pārvadājumu pasūtījumu, nodrošina:

1) dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu atbilstību pasūtītāja noteiktajiem kritērijiem attiecībā uz ātrumu, regularitāti, biežumu, apjomu un citiem rādītājiem;

2) (izslēgts ar 12.06.2008. likumu);

3) pa kalpojumu pielāgošanu reālajam tirgus pieprasījumam un citiem faktoriem.

(3) Dzelzceļa pārvadājumu pasūtījumus pārvadātājs izpilda uz līguma pamata.

(4) (Izslēgta ar 12.06.2008. likumu.)

(5) Dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līguma projektu sagatavo pasūtītājs, saskaņojot to ar pārvadātāju, ieinteresētajām ministrijām un institūcijām vai attiecīgo pašvaldību.

(6) Dzelzceļa kravu pārvadājumu pasūtījuma līguma projekts iesniedzams saskaņošanai Valsts dzelzceļa administrācijā.

(7) (Izslēgta ar 12.06.2008. likumu.)

(8) (Izslēgta ar 04.03.2004. likumu.)

(9) Ja tiek noslēgts dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līgums, pārvadātājs atver atsevišķu norēķinu kontu maksājumiem par dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma izpildi un šos naudas līdzekļus grāmatvedības dokumentos uzrāda atsevišķi. Pārvadātājs nav tiesīgs naudas līdzekļus, kas samaksāti par dzelzceļa pārvadājumu pasūtījumu, izmantot citiem transporta pakalpojumiem, kurus tas sniedz, vai citiem komercdarbības veidiem, kurus tas veic.

(10) Noslēgtos dzelzceļa kravu pārvadājumu pasūtījuma līgumus reģistrē un to izpildi kontrolē Valsts dzelzceļa

administrācija.

(11) *(Izslēgta ar 14.06.2007. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.02.2003., 04.03.2004., 24.11.2005., 14.06.2007. un 12.06.2008. likumu, kas stājas spēkā 16.07.2008.)

25.pants. Dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līguma saturs

(1) Dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līgumā, kas noslēgts saskaņā ar šā likuma 24.pantu, norāda:

- 1) sniedzamo pakalpojumu veidu un to tehniskos datus;
- 2) sniedzamo pakalpojumu izpildes kārtību;
- 3) samaksu pārvadātājam par sniegtajiem pakalpojumiem vai kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies sakarā ar pakalpojumu sniegšanu;
- 4) maksāšanas vai kompensēšanas kārtību;
- 5) atbildību par līguma izpildi;
- 6) pasūtītāja noteikto pārvadājuma maksu (dzelzceļa tarifu), tās atlaides.

(2) Dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līgumā var ietvert noteikumus par valsts vai pašvaldības investīcijām vai kredīta garantijām pārvadātājam, pārvadātāja pienākumu investīciju rezultātā pazemināt sniegto pakalpojumu izmaksas, uzlabot pakalpojumu kvalitāti, atjaunot ritošo sastāvu, kā arī citas pušu tiesības un pienākumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

25.¹ pants. Militāro kravu dzelzceļa pārvadājumu organizēšana

(1) Pirms līguma slēgšanas par militāro kravu dzelzceļa pārvadājumu, kas paredzēts ārvalstu bruņoto spēku atbalstam, kā arī gadījumos, kad Nacionālo bruņoto spēku atbalstam paredzētā militāro kravu dzelzceļa pārvadājuma pasūtītājs nav Nacionālie bruņotie spēki vai Aizsardzības ministrija, pasūtītājam nepieciešams saņemt Aizsardzības ministrijas atļauju. Pasūtītājam ir pienākums Aizsardzības ministrijas atļauju apliecināša dokumenta kopiju iesniegt pārvadātājam pirms minētā līguma slēgšanas.

(2) Aizsardzības ministrija ir tiesīga pieprasīt, lai pārvadātājs, izpildot militāro kravu dzelzceļa pārvadājuma pasūtījumu, un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvadātājs savas kompetences ietvaros nodrošina dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu atbilstību pasūtītāja noteiktajiem kritērijiem.

(23.10.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.10.2010.)

25.² pants. Pasažieru pārvadājumu pakalpojumi, kuru galvenais mērķis ir pārvadāt pasažierus starp stacijām, kas atrodas dažādās Eiropas Savienības dalībvalstīs

(1) Pārvadātājam, kura sniegtā pasažieru pārvadājumu pakalpojuma galvenais mērķis ir pārvadāt pasažierus starp stacijām, kas atrodas dažādās Eiropas Savienības dalībvalstīs, veicot šādu pārvadājumu, ir tiesības attiecīgajā maršrutā Latvijas teritorijā uzņemt un izlaist pasažierus jebkurā stacijā vai pieturas punktā. Šīs pārvadātāja tiesības ir ierobežojamas, ja tiek izjaukts noslēgto valsts vai pašvaldības dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līgumu ekonomiskais līdzsvars.

(2) To, vai pārvadātāja sniegtā pasažieru pārvadājumu pakalpojuma galvenais mērķis ir pārvadāt pasažierus starp stacijām, kas atrodas dažādās Eiropas Savienības dalībvalstīs, kā arī šāda pakalpojuma iespējamo ekonomisko ietekmi uz noslēgtajiem valsts vai pašvaldības dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līgumiem izvērtē un ierobežojumus nosaka Valsts dzelzceļa administrācija.

(3) Izvērtēšanas kārtību un kritērijus dzelzceļa pārvadājumu pakalpojuma atzīšanai par tādu, kura galvenais mērķis ir pārvadāt pasažierus starp stacijām, kas atrodas dažādās Eiropas Savienības dalībvalstīs, un ar kuru tiek izjaukts noslēgto valsts vai pašvaldības dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līgumu ekonomiskais līdzsvars, nosaka Ministru kabinets.

(10.09.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.10.2009.)

IV nodaļa. Ritošā sastāva kustības koordinācija un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadalīšana

(Nodaļa 04.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

26.pants. Ritošā sastāva kustības koordinācija

(1) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs koordinē vilcienu un cita ritošā sastāva kustību pa saviem sliežu ceļiem, arī savienojumos ar citām personām piederošas dzelzceļa infrastruktūras sliežu ceļiem.

(2) Ja pārvaldātājs pārvaldījumu veic pa diviem vai vairākiem dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājiem piederošas dzelzceļa infrastruktūras sliežu ceļiem, attiecīgajiem dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājiem ir pienākums sadarboties.

27.pants. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadalīšana

(1) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs ir atbildīgs par dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali starp pārvaldātājiem.

(2) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jauda sadalāma tā, lai attiecībā uz pārvaldātājiem tiktu ievērots vienlīdzības princips, kā arī nodrošināta optimāla dzelzceļa infrastruktūras izmantošana.

(3) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadalīšanā prioritāte ir tiem dzelzceļa pārvaldījumu pakalpojumiem, kuri tiek sniegti uz valsts vai pašvaldības dzelzceļa pārvaldījumu pasūtījuma līguma pamata, kā arī ārvalstu bruņoto spēku vai Nacionālo bruņoto spēku atbalstam, un pakalpojumiem, kas pilnīgi vai daļēji tiek sniegti, izmantojot īpašiem nolūkiem (ātrgaitas, kravas un tamlīdzīgiem pārvaldījumiem) paredzētu vai būvētu valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru. Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs var prasīt to zaudējumu atlīdzību, kuri tam rodas, ievērojot noteiktās pārvaldījumu prioritātes.

(4) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jauda tiek sadalīta, pamatojoties uz publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējam iesniegtajiem iesniegumiem par pārvaldījumu veikšanu, izmantojot attiecīgo dzelzceļa infrastruktūru. Iesniegumus infrastruktūras pārvaldītājam iesniedz pārvaldātāji.

(5) *(Izslēgta no 01.01.2011. ar 23.09.2010. likumu, kas stājas spēkā 14.10.2010. Sk. Pārejas noteikumu 34.punktu)*

(6) Iesniegumus izskata, ievērojot šā panta divpadsmitajā daļā minēto Ministru kabineta noteikto kārtību, kā arī pieejamo un atbilstoši likumā noteiktajām prioritātēm jau sadalīto publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jaudu.

(7) Par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu atbilstoši sadalītajai jaudai attiecīgās infrastruktūras pārvaldītājs un pārvaldātājs noslēdz līgumu, kurā reglamentēti administratīvie un finanšu jautājumi. Ja līguma darbības termiņš pārsniedz viena kustības grafika spēkā esamības laiku, tiek slēgta vienošanās par dzelzceļa infrastruktūras ilgtermiņa izmantošanu, ievērojot pārvaldātāja komerciālās vajadzības.

(8) Pārvaldātājam, kuram piešķirta noteikta jauda, nav tiesību šo jaudu nodot vai pārdot citam pārvaldātājam. Ja pārvaldātājs šo aizliegumu pārkāpj, tam var tikt liegtas turpmākas publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas tiesības.

(9) Lai veicinātu optimālu publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu, šīs infrastruktūras pārvaldītājam, ja tas paredzēts ar pārvaldātāju noslēgtajā līgumā par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu, ir tiesības pieprasīt un saņemt maksu par dzelzceļa infrastruktūras jaudu, ja tā piešķirta, bet netiek izmantota. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs neizmanto jaudu, no kuras atteicies pārvaldātājs, iedala citiem pārvaldātājiem, ievērojot šā panta divpadsmitajā daļā minēto Ministru kabineta noteikto kārtību.

(10) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējam saskaņā ar šā likuma 12.panta ceturto daļu ir tiesības paaugstināt maksu par pārslogotas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu. Maksu drīkst paaugstināt tikai pēc tam, kad izstrādāts un ar pārslogotās dzelzceļa infrastruktūras izmantotājiem apspriests jaudas palielināšanas plāns.

(11) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra uzskatāma par pārslogotu, ja ritošā sastāva caurlaišanas jauda tajā tiek izmantota vismaz 75 procentu apmērā.

(12) Kārtību, kādā tiek sadalīta publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jauda (kā arī šīs infrastruktūras pārvaldītāja rīcību, ja infrastruktūra ir pārslogota), pārvaldījumu veikšanas iesnieguma saturu, tam pievienojamos dokumentus, finansiālās un citas garantijas, iesniegumu izskatīšanas kārtību, kā arī rīcību pēc jaudas piešķiršanas nosaka Ministru kabinets.

(13) Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras īpašnieka, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja un pārvaldātāja strīdus par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali, kā arī par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja lēmumu par konkrēta pārvaldātāja vilciena nozīmēšanu, atteikumu piešķirt infrastruktūras jaudu vai par jaudas piedāvājuma noteikumiem izskata un pusēm saistošus lēmumus pieņem Valsts dzelzceļa administrācija, informējot par to Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju. Sūdzību par publiskās

lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali vai par atteikumu piešķirt infrastruktūras jaudu var iesniegt ne vēlāk kā mēneša laikā pēc tam, kad publicēts jaudas sadales plāns vai paziņots atteikums piešķirt infrastruktūras jaudu.

(14) Lēmumu par strīdu saistībā ar infrastruktūras jaudas sadali, par atteikumu piešķirt infrastruktūras jaudu vai par jaudas piedāvājuma noteikumiem Valsts dzelzceļa administrācija pieņem divu mēnešu laikā, un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras īpašnieks, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs un pārvadātājs var to pārsūdzēt tiesā likumā noteiktajā kārtībā. Valsts dzelzceļa administrācija pieņem lēmumu, ar kuru apstiprina, ka publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja lēmums nav jāgroza, vai pieprasa minētā lēmuma grozīšanu saskaņā ar tās norādījumiem, bet attiecībā uz diskriminējošu operatīvo rīcību izlemj, kādi pasākumi veicami, lai turpmāk nepieļautu šādus pārkāpumus.

(06.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.11.2005., 07.05.2009. un 23.09.2010. likumu, kas stājas spēkā 14.10.2010. Pirmās un ceturtais daļas, kā arī deviņās daļas otrā teikuma jaunā redakcija, grozījums desmitajā daļā un 13. un 14. daļa stājas spēkā 01.01.2011. Sk. Pārejas noteikumu 34.punktu)

28.pants. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārskats

Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs sagatavo publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārskatu (tīkla pārskats), kura saturu un publicēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(06.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.10.2005.)

V nodaļa. Valsts pārvalde dzelzceļa transporta nozarē

29.pants. Satiksmes ministrijas un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas kompetence dzelzceļa transporta nozarē

(1) Valsts politiku dzelzceļa transporta nozarē realizē Satiksmes ministrija atbilstoši transporta politikas plānošanas dokumentiem.

(2) Dzelzceļa transporta pakalpojumus, kuru regulēšanu noteicis Ministru kabinets saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", regulē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija šajā likumā un likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktās kompetences ietvaros.

(3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2007.gada 23.oktobra regulas (EK) Nr. 1371/2007 par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem 30.pantā minētā iestāde, kas atbild par šīs regulas izpildi, ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija.

(4) Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, sadarbojoties ar citām valsts iestādēm, citu valstu regulatoriem un Eiropas Savienības institūcijām, uzrauga dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgu, sekmē konkurenci dzelzceļa pasažieru pārvadājumu jomā un veicina publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras attīstību.

(23.11.2000. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.09.2010. un 28.02.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.03.2013.)

30.pants. Valsts dzelzceļa administrācija

(1) Valsts pārvaldi dzelzceļa transporta nozarē realizē Valsts dzelzceļa administrācija.

(2) Valsts dzelzceļa administrācija atrodas Satiksmes ministrijas padotībā, kura tiek īstenota pārraudzības formā.

(2¹) Valsts dzelzceļa administrācijai ik gadu no šā likuma 10.panta otrās daļas 1. un 2.punktā noteiktajiem finansēšanas avotiem piešķir finansējumu 0,26 procentu apmērā no kopējā šā likuma 10.panta otrās daļas 1. un 2.punktā minētā dzelzceļa infrastruktūras finansējuma apjoma par iepriekšējo gadu.

(2²) Šā panta 2.¹ daļā paredzēto finansējumu publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs piešķir pa daļām — reizi ceturksnī līdz attiecīgā ceturkšņa pirmā mēneša desmitajam datumam pārskaitot daļu no šā panta 2.¹ daļā paredzētā finansējuma uz Valsts dzelzceļa administrācijas kontu. Katrā no pirmajiem trim ceturkšņiem pārskaita ceturto daļu no plānotā šā panta 2.¹ daļā paredzētā finansējuma. Kopējais šā finansējuma apmērs tiek precizēts, veicot pēdējo maksājumu attiecīgajā gadā.

(3) *(Izslēgta ar 04.03.2004. likumu.)*

(4) Valsts dzelzceļa administrāciju vada direktors, kuru pēc satiksmes ministra priekšlikuma ieceļ amatā un atbrīvo no amata Ministru kabinets.

(5) Valsts dzelzceļa administrācijas regulatīvās funkcijas un apstrīdēto administratīvo aktu un faktiskās rīcības izskatīšanas funkcijas veic atsevišķas struktūrvienības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.1999., 10.04.2003., 04.03.2004., 01.12.2009. un 23.09.2010. likumu, kas stājas spēkā 14.10.2010.)

31.pants. Valsts dzelzceļa administrācijas funkcijas

(1) Valsts dzelzceļa administrācija pilda šādas funkcijas:

- 1) (izslēgts ar 23.11.2000. likumu); 2) saskaņo dzelzceļa kravu pārvadājumu pasūtījuma līgumu projektus;
- 3) pēc dzelzceļa kravu pārvadājumu pasūtījuma līgumu noslēgšanas reģistrē tos un kontrolē šo līgumu izpildi;
- 4) (izslēgts ar 23.11.2000. likumu);
- 5) sniedz satiksmes ministram tā pieprasīto informāciju par administrācijas darbību un pieņemtajiem lēmumiem;
- 6) savas kompetences ietvaros veicina pārvadātāju efektīvu un racionālu darbību;
- 7) (izslēgts ar 23.11.2000. likumu);
- 8) informējot Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju, izskata publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja un pārvadātāju domstarpības par infrastruktūras jaudas sadali un piekļuvi publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, par tīkla pārskatu un tajā ietvertajiem kritērijiem, kā arī par diskriminējošiem nosacījumiem infrastruktūras lietošanā un pieņem abām pusēm saistošus lēmumus;
- 9) uzrauga dzelzceļa kravu pārvadājumu tirgu un sekmē konkurenci dzelzceļa kravu pārvadājumu jomā. Pamatojoties uz sūdzību vai, ja nepieciešams, pēc savas iniciatīvas izlemj, kādi pasākumi veicami, lai kravu pārvadājumu tirgū novērstu nevēlamās tendences attiecībā uz visu pārvadātāju vienlīdzības principa nodrošināšanu;
- 10) izstrādā dzelzceļa vides aizsardzības politiku, ko apstiprina satiksmes ministrs, izstrādā un apstiprina rīcības programmu un uztur vides aizsardzības paškontroles sistēmu;
- 11) izvērtē apdraudējumu, ko dzelzceļa infrastruktūra rada cilvēku veselībai un videi, un veic nepieciešamos šā apdraudējuma samazināšanas pasākumus;
- 12) veic infrastruktūras reģistrāciju;
- 13) veic ritošā sastāva reģistrāciju Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;
- 14) izsniedz pārvadātāja licences dzelzceļa kravu pārvadājumu veikšanai;
- 15) sniedz atzinumu par atsevišķu publiskās lietošanas sliežu ceļa posmu vai sliežu ceļa slēgšanu saskaņā ar šā likuma 14.panta ceturto daļu;
- 16) publicē visus pieņemtos lēmumus, kas attiecas uz tirgus regulēšanu;
- 17) apmainās ar informāciju par savu darbu un lēmumu pieņemšanas principiem un praksi ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu attiecīgajām institūcijām;
- 18) uzrauga, kā tiek ievērotas šā likuma 13.¹ panta ceturtajā un piektajā daļā paredzētās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja neatkarības prasības būtisko funkciju izpildē, izskata tā paša panta sestajā daļā minētās pārvadātāju sūdzības par šo neatkarības prasību pārkāpumiem un pieņem attiecīgus lēmumus;
- 19) šā likuma 13.¹ panta septītajā daļā noteiktajos gadījumos un kārtībā uzrauga izmaiņas publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja valdes sastāvā;
- 20) pieņem lēmumus par vēsturiskā mantojuma dzelzceļam paredzēto finanšu līdzekļu sadalījumu un finansējuma izlietojuma pārskatu apstiprināšanu un kontrolē šo finanšu līdzekļu izlietojumu paredzētajam mērķim.

(2) Valsts dzelzceļa administrācija, pildot ar šo likumu un citiem likumiem noteiktās funkcijas, ievēro valsts politiku dzelzceļa transporta nozarē un transporta attīstības nacionālo programmu.

(3) Valsts dzelzceļa administrācijas lēmumus var pārsūdzēt tiesā likumos un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Valsts dzelzceļa administrācijas lēmuma par licences dzelzceļa kravu pārvadājumu veikšanai izdošanu, lēmuma par dzelzceļa infrastruktūras (sliežu ceļu) reģistrāciju, lēmuma par dzelzceļa ritošā sastāva reģistrāciju, lēmuma par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali vai jaudas piešķiršanu, atteikumu piešķirt jaudu vai par jaudas piedāvājuma noteikumiem, lēmuma par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarības nodrošināšanu, tajā skaitā tā valdes locekļiem un vadošajiem darbiniekiem, kuru kompetencē ietilpst lēmumu pieņemšana par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanu, lēmuma par vēsturiskā mantojuma dzelzceļam paredzēto finanšu līdzekļu sadalījumu, kā arī lēmuma par

strīda izskatīšanu un diskriminācijas novēršanu pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 10.04.2003., 04.03.2004., 06.10.2005., 07.05.2009., 23.09.2010. un 06.11.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

32.pants. Valsts dzelzceļa administrācijas tiesības pieprasīt informāciju

Valsts dzelzceļa administrācija ir tiesīga pieprasīt un saņemt no publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja un pārvadātājiem savu funkciju veikšanai nepieciešamo informāciju.

(04.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

33.pants. Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas kontroles un uzraudzības institūcija

(1) Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas kontroli un uzraudzību Latvijā veic Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija, kura organizatoriski, juridiski un lēmumu pieņemšanā ir neatkarīga no pārvadātājiem, dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājiem, no iesniegumu par tās kompetencē esošo jautājumu iesniedzējiem un dzelzceļa publisko iepirkumu izpildītājiem.

(2) Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija atrodas Satiksmes ministrijas padotībā, kura tiek īstenota pārraudzības formā.

(3) Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas galvenās funkcijas ir:

1) kontrolēt dzelzceļa ekspluatācijas un tās drošības jautājumos pieņemtajos likumos un citos normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi; 2) kontrolēt civilās aizsardzības pasākumu (to skaitā preventīvo, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumu) veikšanu dzelzceļa ekspluatācijā;

3) izmeklēt dzelzceļa satiksmes negadījumus un veikt to uzskaiti;

4) kontrolēt ritošā sastāva avāriju seku novēršanas darbu organizēšanu un veikšanu;

5) izskatīt dzelzceļa infrastruktūras būvprojektus un pieņemt lēmumus par tiem, izsniegt būvatļaujas un kontrolēt, kā dzelzceļa infrastruktūras būvniecības dalībnieki ievēro šā likuma un citu būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu prasības;

6) saskaņā ar normatīvajiem aktiem izsniegt pārvadātājiem drošības sertifikātus;

7) noteiktā kārtībā izsniegt drošības apliecības;

8) saskaņā ar normatīvajiem aktiem izsniegt profesionālās kompetences sertifikātus reglamentētajās sfērās;

9) apmainīties ar informāciju par savu darbu un lēmumu pieņemšanas principiem un praksi ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu attiecīgajām institūcijām;

10) izsniegt vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecības;

11) kārtot vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecību reģistru;

12) lemt par ritošā sastāva pieņemšanu ekspluatācijā.

(4) Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija savas kompetences ietvaros ir tiesīga:

1) pārbaudīt Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu ievērošanu neatkarīgi no tā, kam pieder pārbaudāmais objekts;

2) uz laiku pārtraukt vilcienu satiksmi, samazināt kustības ātrumu un aizliegt tehnisko līdzekļu ekspluatāciju, ja ir apdraudēta cilvēku dzīvība vai veselība, satiksmes drošība vai vide;

3) līdz pilnīgai trūkumu novēršanai aizliegt lietot ritošo sastāvu un sliežu ceļu, ja to lietošana var apdraudēt vai apdraud cilvēku dzīvību vai veselību, satiksmes drošību vai vidi;

4) dot saistošus norādījumus par Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu ievērošanu visām juridiskajām un fiziskajām personām, kas darbojas dzelzceļa sistēmā;

5) pārbaudīt komersanta komisijas locekļu un tādu atbildīgo personu, kas veic komersanta dzelzceļa speciālistu zināšanu pārbaudi, atbilstību kvalifikācijas prasībām.

(5) Valsts dzelzceļa tehniskajai inspekcijai ik gadu no šā likuma 10.panta otrās daļas 1. un 2.punktā noteiktajiem finansēšanas avotiem piešķir finansējumu 0,39 procentu apmērā no kopējā šā likuma 10.panta otrās daļas 1. un 2.punktā minētā dzelzceļa infrastruktūras finansējuma apjoma par iepriekšējo gadu.

(6) Šā panta piektajā daļā paredzēto finansējumu publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs piešķir pa daļām — reizi ceturksnī līdz attiecīgā ceturkšņa pirmā mēneša desmitajam datumam pārskaitot daļu no šā panta piektajā daļā paredzētā finansējuma uz Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas kontu. Katrā no pirmajiem trim ceturkšņiem pārskaita ceturto daļu no plānotā šā panta piektajā daļā paredzētā finansējuma. Kopējais šā finansējuma apmērs tiek precizēts, veicot pēdējo maksājumu attiecīgajā gadā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.1999. , 10.04.2003. , 04.03.2004. , 06.10.2005. , 24.05.2007. , 14.06.2007. , 07.05.2009. , 01.12.2009. , 13.05.2010., 17.06.2010. un 28.02.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.03.2013.)

33.¹ pants. Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs

(1) Smagas dzelzceļa avārijas gadījumā izmeklēšanas darbības organizē, veic un kontrolē Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs — Satiksmes ministrijas pārraudzībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde.

(2) Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs organizatoriski, juridiski un savu lēmumu pieņemšanā ir neatkarīgs no dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja, pārvadātāja un dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas kontroles un uzraudzības institūcijas, kā arī no institūcijas, kas atbild par dzelzceļa infrastruktūras maksas noteikšanu un iekasēšanu, dzelzceļa infrastruktūras jaudas iedalīšanu vai valsts pārvaldes realizēšanu dzelzceļa transporta jomā, un no personām, kuru intereses var būt pretrunā ar Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja uzdevumiem.

(3) Veicot dzelzceļa avāriju izmeklēšanu, Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja izmeklētājiem ir tiesības:

- 1) brīvi piekļūt dzelzceļa avārijas vietai, avārijā iesaistītajam ritošajam sastāvam, attiecīgajai dzelzceļa infrastruktūrai, kustības vadības un signalizācijas iekārtām;
- 2) nekavējoties uzsākt tiešo pierādījumu, ritošā sastāva vaku un atlūzu, dzelzceļa infrastruktūras iekārtu vai to komponentu savākšanu pārbaudei vai analīzēm;
- 3) piekļūt ritošā sastāva datu reģistrēšanas ierīču, balss sakaru ierakstīšanas ierīču, signalizācijas un kustības vadības sistēmas darbības reģistrācijas iekārtu saturam un to izmantot;
- 4) iepazīties ar upuru mirstīgo atlieku un cietušo apskates rezultātiem;
- 5) iepazīties ar dzelzceļa avārijā iesaistīto dzelzceļa speciālistu, citu avārijā iesaistīto personu, kā arī liecinieku nopratināšanas un aptaujas rezultātiem un liecībām;
- 6) iztaujāt avārijā iesaistītos dzelzceļa speciālistus, citas avārijā iesaistītās personas, kā arī lieciniekus;
- 7) piekļūt Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas, dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja un avārijā iesaistītā pārvadātāja informācijai un dokumentācijai;
- 8) noteikt, kad ritošo sastāvu, tā detaļas vai atlūzas, vaku, kravu un citus pierādījumus var aizvēkt no notikuma vietas, kā arī iznīcināt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- 9) pieaicināt policijas darbiniekus, lai dzelzceļa satiksmes negadījumā iesaistītajiem dzelzceļa speciālistiem veiktu alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes konstatēšanu vai nogādātu šīs personas ārstniecības iestādē minēto vielu ietekmes noteikšanai.

(4) Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja izmeklētājiem savas kompetences ietvaros ir tiesības veikt arī citos normatīvajos aktos noteiktās darbības.

(5) Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojam satiksmes negadījumu izmeklēšanai ik gadu no šā likuma 10.panta otrās daļas 1. un 2.punktā noteiktajiem finansēšanas avotiem piešķir finansējumu 0,12 procentu apmērā no kopējā šā likuma 10.panta otrās daļas 1. un 2.punktā minētā dzelzceļa infrastruktūras finansējuma apjoma par iepriekšējo gadu.

(6) Šā panta piektajā daļā paredzēto finansējumu publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs piešķir pa daļām — reizi ceturksnī līdz attiecīgā ceturkšņa pirmā mēneša desmitajam datumam pārskaitot daļu no šā panta piektajā daļā paredzētā finansējuma uz Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja kontu. Katrā no pirmajiem trim ceturkšņiem pārskaita ceturto daļu no plānotā šā panta piektajā daļā paredzētā finansējuma. Kopējais šā finansējuma apmērs tiek precizēts, veicot pēdējo maksājumu attiecīgajā gadā.

(7) Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja izmeklētājiem ir dienesta apliecības. Dienesta apliecības paraugu un dienesta apliecības izdošanas un anulēšanas kārtību apstiprina Ministru kabinets.

(24.05.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2008., 01.12.2009. un 28.02.2013. likumu, kas stājas spēkā 27.03.2013.)

VI nodaļa. Pārvadātāja licence, drošības sertifikāts un drošības apliecība

(Nodaļas nosaukums 04.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

34.pants. Pārvadātāja licence

(1) Speciālu atļauju dzelzceļa pārvadājumu veikšanai (turpmāk —pārvadātāja licence) tiesīgas saņemt komercsabiedrības, kuras var nodrošināt dzelzceļa pārvadājumu veikšanai nepieciešamos pamatnosacījumus, kā arī attiecīgo dzelzceļa speciālistu līdzdalību.

(2) Pārvadātāja licence apliecina pārvadātāja tiesības nodarboties ar tajā norādīto komercdarbības veidu. Pārvadātāja licence, kas izsniegta dzelzceļa pārvadājumu veikšanai, nedod tiesības piekļūt dzelzceļa infrastruktūrai.

(3) Pārvadātāja licence, nediskriminējot un ievērojot vienlīdzības principu, piešķirama komercsabiedrībai, kura iesniegusi iesniegumu pārvadātāja licences saņemšanai (turpmāk — pretendents) un kurai ir nevainojama reputācija un stabils finansiālais stāvoklis, šajā nolūkā pārbaudot tās:

- 1) finanšu resursu pietiekamību;
- 2) darbības un vadības plānus;
- 3) līdzšinējo darbību, profesionālo atbilstību un pieredzi.

(4) Pretendentam jāpierāda sava profesionālā atbilstība, norādot uz to, ka:

- 1) darbiniekiem ir nepieciešamās zināšanas un pieredze, lai garantētu pārvadātāja licencē norādītās darbības drošu vadību;
- 2) ir atbilstoši sagatavoti un kvalificēti dzelzceļa speciālisti, kuri var garantēt sniedzamo pakalpojumu drošumu un kvalitāti augstā līmenī;
- 3) izmantojamais ritošais sastāvs, it īpaši vilces līdzekļi, ir drošs.

(5) Pretendenta reputācija atbilst labas reputācijas prasībām, ja:

- 1) šis pretendents ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu nav atzīts par maksātnespējīgu;
- 2) tā vadošie darbinieki nav sodīti par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;
- 3) pretendents vai tā vadošie darbinieki gada laikā nav atkārtoti administratīvi sodīti par darba, darba aizsardzības, nodokļu, muitas, komercdarbības un citu tā darbībā ievērojamo normatīvo aktu pārkāpumiem;
- 4) *(izslēgts ar 04.03.2004. likumu).*

(6) Kārtību, kādā izsniedzama un anulējama pārvadātāja licence, nosaka Ministru kabinets. Ministru kabinets var izvirzīt papildu nosacījumus pārvadātāja licences piešķiršanai.

(7) Valsts dzelzceļa administrācija izsniedz pārvadātāja licenci dzelzceļa kravu pārvadājumu veikšanai un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija izsniedz pārvadātāja licenci dzelzceļa pasažieru pārvadājumu veikšanai, ja ir izpildītas šajā likumā noteiktās prasības un samaksāta valsts nodeva. Valsts nodevas apmēru nosaka Ministru kabinets. Par pārvadātāja licences izsniegšanu saņemtā nodeva tiek ieskaitīta valsts budžetā.

(8) Pārvadātāja licence ir derīga, kamēr tās saņēmējs pilda saistības, kas paredzētas šajā likumā, un atbilst licencē norādītajiem nosacījumiem. Pārvadātāja licences derīgumu pārskata ik pēc pieciem gadiem. Ja tiek konstatēti licences derīguma izbeigšanas nosacījumi, Valsts dzelzceļa administrācija anulē pārvadātāja licenci dzelzceļa kravu pārvadājumu veikšanai vai Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija anulē pārvadātāja licenci dzelzceļa pasažieru pārvadājumu veikšanai. Pārvadātājam var izsniegt pagaidu licenci, kura ir derīga ne ilgāk kā sešus mēnešus no tās izdošanas dienas un kura tiek izsniegta tikai vienu reizi.

(9) *(Izslēgta ar 23.11.2000. likumu.)*

(10) Latvijā ir derīga arī citas Eiropas Savienības dalībvalsts attiecīgo iestāžu izsniegta licence.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2000., 10.04.2003., 04.03.2004., 06.10.2005., 24.05.2007. un 23.09.2010. likumu, kas stājas spēkā 14.10.2010.)

35.pants. Drošības sertifikāts

(1) Lai iegūtu tiesības piekļūt publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai un garantētu drošu pakalpojumu sniegšanu attiecīgajos infrastruktūras posmos, pārvadātājam pirms pārvadājumu uzsākšanas jāsaņem drošības sertifikāts, kurš

sastāv no A daļas un B daļas.

(2) Drošības sertifikāta A daļu Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija vai Eiropas Savienības dalībvalsts attiecīgā iestāde izsniedz pārvadātājam, kas ir izveidojis un uztur drošības pārvaldījuma sistēmu.

(3) Drošības sertifikāta B daļu Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija izsniedz pārvadātājam, kas atbilst Latvijā noteiktajām prasībām tehniskās ekspluatācijas jomā un drošības prasībām attiecībā uz personālu, ritošo sastāvu un komercsabiedrības iekšējo struktūru un kam ir spēkā esoša drošības sertifikāta A daļa.

(4) Kārtību, kādā izsniedz, aptur vai anulē drošības sertifikāta A daļu un B daļu, kā arī izsniegšanas, apturēšanas un anulēšanas kritērijus nosaka Ministru kabinets.

(5) Lēmuma par drošības sertifikāta izsniegšanu, anulēšanu vai tā darbības apturēšanu apstrīdēšana un pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(24.05.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 02.06.2009.)

35.¹ pants. Drošības apliecība

(1) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam un personām, kas nodarbojas ar šā likuma 3.panta 5.punktā minēto komercdarbību, jāsaņem drošības apliecība.

(2) Drošības apliecības izsniegšanas, darbības apturēšanas un anulēšanas kritērijus un kārtību nosaka Ministru kabinets.

(3) Lēmuma par drošības apliecības izsniegšanu, anulēšanu vai tās darbības apturēšanu apstrīdēšana un pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(04.03.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.05.2009. un 13.05.2010. likumu, kas stājas spēkā 02.06.2010.)

VII nodaļa. Satiksmes drošība

36.pants. Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu saistošais spēks

Komercsabiedrībām, kā arī citām dzelzceļa darbībā iesaistītajām juridiskajām un fiziskajām personām ir jānodrošina Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu ievērošana un jāgarantē satiksmes drošība. Dzelzceļa satiksmes drošības prasības ir saistošas arī citām juridiskajām un fiziskajām personām, kuru darbība notiek tiešā dzelzceļa tuvumā un var apdraudēt dzelzceļa satiksmes drošību.

(04.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

36.¹ pants. Ritošais sastāvs un tā ekspluatācija

(1) Ritošā sastāva īpašnieks vai lietotājs atbilstoši tehniskās ekspluatācijas noteikumiem nodrošina ritošā sastāva uzturēšanu un ekspluatāciju tā, lai tas neapdraudētu cilvēku dzīvību, veselību, dzelzceļa satiksmes drošību un vidi.

(2) Ritošā sastāva būves, modernizācijas, atjaunošanas remonta un atbilstības novērtēšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā ritošo sastāvu pieņem ekspluatācijā, nosaka Ministru kabinets.

(3) 1520 milimetru sliežu ceļu platuma tīklam paredzētā tāda ritošā sastāva būvei un modernizācijai, kuru izmanto vai ir paredzēts izmantot pārvadājumiem uz valstīm un no valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis, nepiemēro Eiropas Savienības savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas.

(4) Ritošo sastāvu pēc pieņemšanas ekspluatācijā identificē, piešķirot Eiropas ritošā sastāva numuru. Ja 1520 milimetru sliežu ceļu platuma tīklam paredzēto ritošo sastāvu izmanto ne tikai Eiropas Savienībā, bet izmanto vai paredz izmantot arī pārvadājumiem uz valstīm un no valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis un kurās lieto atšķirīgu numurēšanas sistēmu, ritošajam sastāvam piešķir numuru, kas ir savietojams ar attiecīgajās valstīs izmantojamo numurēšanas sistēmu.

(17.06.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.07.2010.)

37.pants. Dzelzceļa speciālists

(1) Lai garantētu dzelzceļa drošu ekspluatāciju un satiksmes drošību, visiem dzelzceļa darbībā iesaistītajiem dzelzceļa speciālistiem nepieciešamas pietiekami plašas un dziļas zināšanas par darba veikšanai atbilstošu darba organizāciju un Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumiem.

(2) Dzelzceļa speciālistu profesiju sarakstus, dzelzceļa speciālistiem izvirzāmās kvalifikācijas prasības un kritērijus, zināšanu vai prasmju pārbaudes kārtību, dzelzceļa speciālista apliecības un profesionālās kompetences sertifikāta

izsniegšanas, pagarināšanas un anulēšanas kārtību, prasības personām, kuras veic speciālistu sagatavošanu, kā arī apmācības programmas un tehnisko līdzekļu sarakstus nosaka Ministru kabinets. Lēmuma par profesionālās kompetences sertifikāta izsniegšanu, pagarināšanu vai anulēšanu apstrīdēšana un pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(3) *(Izslēgta ar 07.05.2009. likumu.)*

(4) Dzelzceļa speciālists ir disciplināri atbildīgs likumos un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(5) Attiecībā uz vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu) nepiemēro šā panta otrās daļas nosacījumus, bet piemēro šā likuma 37.¹ pantu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004., 06.10.2005., 07.05.2009. un 13.05.2010. likumu, kas stājas spēkā 02.06.2010. Piektā daļa stājas spēkā 01.11.2011. Sk. Pārejas noteikumu 28.punktu)

37.¹ pants. Vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists)

(1) Vilces līdzekļa vadīšanas tiesības ļauj personai pārvadātāja, infrastruktūras pārvaldītāja vai tādas personas uzdevumā, kura nodarbojas ar šā likuma 3.panta 5.punktā minēto komercdarbību, atbildīgi un droši vadīt attiecīgajai vadīšanas tiesību kategorijai atbilstošus vilcienus vai atsevišķus vilces līdzekļus, apmācīt personas vilcienu vai atsevišķu vilces līdzekļu vadīšanā un veikt citas normatīvajos aktos atļautās darbības, piedaloties dzelzceļa satiksmē.

(2) Personas tiesības vadīt vilcienu vai vilces līdzekli dzelzceļa infrastruktūras iecirknī apliecina derīga Eiropas Savienības dalībvalsts izdota vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecība, attiecīgs ieraksts vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecību reģistrā un saskaņotais papildu sertifikāts.

(3) Šā panta pirmajā daļā noteiktās vilces līdzekļa vadīšanas tiesības nav nepieciešamas, vadot vilces līdzekļus, kurus ekspluatē tramvaju sistēmā un dzelzceļa tīklos, kuru ekspluatācija ir atdalīta no pārējās dzelzceļa sistēmas un kurus izmanto tikai dzelzceļa infrastruktūras īpašnieki savu kravu pārvadājumu nodrošināšanai vai pasažieru pārvadājumu nodrošināšanai un tikai ar vēsturi saistītiem un tūrisma mērķiem.

(4) Saskaņoto papildu sertifikātu izdod vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) darba devējs — dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, pārvadātājs vai persona, kas nodarbojas ar šā likuma 3.panta 5.punktā minēto komercdarbību. Tajā norāda dzelzceļa infrastruktūras iecirkņus, kuros vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) ir atļauts braukt, un ritošo sastāvu, kādu viņam atļauts vadīt. Saskaņoto papildu sertifikātu noformē atbilstoši Eiropas Komisijas 2009.gada 3.decembra regulas (ES) Nr. 36/2010 par Kopienas paraugiem, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2007/59/EK noteikti vilciena vadītāja apliecībām, papildu sertifikātiem, apliecinātām papildu sertifikātu kopijām un pieteikuma veidlapām vilciena vadītāja apliecību saņemšanai (turpmāk — regula Nr. 36/2010), 2.panta prasībām.

(5) Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecība ir apliecinājums tam, ka vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) atbilst obligātajām medicīniskajām prasībām, viņam ir pamatizglītība un vispārējas profesionālas iemaņas. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecībā ir norādīts vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists), iestāde, kas izdevusi vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecību, un apliecības derīguma termiņš. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecību noformē atbilstoši regulas Nr. 36/2010 1.panta prasībām.

(6) Saskaņotais papildu sertifikāts nav nepieciešams vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam), kas vada vilcienu vai vilces līdzekli kopā ar vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu), kuram ir saskaņotais papildu sertifikāts, ja par to ir paziņots dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam.

(7) Saskaņoto papildu sertifikātu izdevējam ir šādi pienākumi:

1) kārtot saskaņoto papildu sertifikātu reģistru vai nodrošināt tā kārtošānu. Kārtību un apjomu, kādā kārojams saskaņotais papildu sertifikātu reģistrs, nosaka Ministru kabinets;

2) sadarboties ar Valsts dzelzceļa tehnisko inspekciju, lai nodrošinātu piekļuvi informācijai par vilces līdzekļu vadīšanas tiesībām un šīs informācijas apmaiņu.

(8) Ministru kabinets nosaka vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) kvalifikācijas iegūšanas, vilces līdzekļa vadīšanas tiesību iegūšanas un atjaunošanas nosacījumus un kārtību, kā arī vilces līdzekļa vadītāja apliecības un saskaņotā papildu sertifikāta izsniegšanas, darbības apturēšanas, anulēšanas un atjaunošanas nosacījumus un kārtību.

(9) Lēmuma par vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecības izsniegšanu, darbības apturēšanu, anulēšanu vai atjaunošanu apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(13.05.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 02.06.2010.)

38.pants. Paaugstinātas bīstamības josla

(1) Teritorija, kurā notiek vilcienu satiksme, tiek veikti manevri, iekraušanas un izkraušanas darbi, ir paaugstinātas

bīstamības josla.

(2) Paaugstinātas bīstamības joslā, izņemot īpaši norādītas vietas (pārejas, pārbrauktuves, peronus u.tml.), drīkst atrasties vienīgi dzelzceļa darbinieki, kas veic savus darba pienākumus.

39.pants. Dzelzceļa objektu apsargāšana

(1) Juridisko vai fizisko personu īpašumā vai valdījumā esošu dzelzceļa objektu apsargāšanu, arī pārvaldījumu veikšanas laikā, organizē to īpašnieks.

(2) Dzelzceļa objekti ir kravas un citas vērtības, dzelzceļa komercsabiedrības teritorija, būves, celtnes, telpas, ritošais sastāvs un iekārtas.

(3) Valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objektu apsargāšana ir obligāta. Ministru kabinets nosaka obligāti apsargājamo valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objektu sarakstu un šo objektu apsargāšanas kārtību.

(4) Personām, kas apsargā dzelzceļa objektus, ir formas tērpi, atšķirības zīmes un apliecības.

(5) Personām, kas apsargā dzelzceļa objektus, ir tiesības:

- 1) prasīt, lai personas pārtrauc likumpārkāpumus un ievēro apsargājamā objektā noteikto kārtību;
- 2) aizrūēt un nekavējoties nodot policijai likumpārkāpēju vai personu, kas nelikumīgi iekļuvusi apsargājamā objektā;
- 3) pārbaudīt caurlaides vai citus personu apliecinošus dokumentus, kas nepieciešami saskaņā ar apsargāšanas instrukcijām, kuru ievērošanu kontrolē persona, kas apsargā dzelzceļa objektu;
- 4) pārbaudīt apsargājamā objekta caurlaides punktus transportu un kravu.

(6) Ja ir izdarīts likumpārkāpums, kas saistīts ar apsargājamā objekta vai citas mantas apdraudējumu, kustības kārtības vai drošības noteikumu pārkāpumu, tādējādi radot reālus draudus cilvēka dzīvībai vai veselībai, apsargājamam objektam vai personām, kas apsargā dzelzceļa objektus, dzelzceļa speciālistiem ir tiesības prasīt, lai persona pārtrauc likumpārkāpumus un ievēro apsargājamā objektā noteikto kārtību, bet nepakļaušanās gadījumā nekavējoties nogādāt pārkāpēju policijas telpās, lai noskaidrotu viņa personu un sastādītu protokolu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

40.pants. Dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšana

(1) Dzelzceļa satiksmes negadījums ir dzelzceļa satiksmē noticis nelaimes gadījums, kurā iesaistīts vismaz viens no dzelzceļa transporta līdzekļiem un kura rezultātā gājis bojā cilvēks vai viņam nodarīti miesas bojājumi, vai nodarīti zaudējumi juridiskajai vai fiziskajai personai vai videi.

(1¹) Smaga dzelzceļa avārija ir dzelzceļa satiksmes negadījums, kurā vilcienu sadursmes rezultātā vai sakarā ar vilciena noiešanu no sliedēm gājis bojā vismaz viens cilvēks vai nodarīti miesas bojājumi vismaz pieciem cilvēkiem, kas šā negadījuma dēļ hospitalizēti ilgāk par 24 stundām, vai nodarīts liels kaitējums ritošajam sastāvam, dzelzceļa infrastruktūrai vai videi, kā arī citi līdzīgi dzelzceļa satiksmes negadījumi, kuriem ir acīmredzami nelabvēlīga ietekme uz dzelzceļa drošības regulēšanu vai drošības pārvaldību. Par lielu kaitējumu uzskatāmi tādi zaudējumi, kurus Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs uzreiz novērtējis kopumā kā zaudējumus vismaz 2 miljonu *euro* apmērā.

(2) Ministru kabinets nosaka dzelzceļa satiksmes negadījumu klasifikācijas, izmeklēšanas un uzskaites kārtību.

(2¹) Izmeklējot dzelzceļa satiksmes negadījumus, personām, kuras veic šo izmeklēšanu, ir tiesības iepazīties ar ārstniecības iestāžu atzinumiem un saņemt no tām informāciju par dzelzceļa satiksmes negadījumā cietušo personu veselības stāvokli.

(3) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam ir tiesības prasīt, lai pārvaldātājs viņa rīcībā nodod resursus, kas nepieciešami pēc iespējas ātrākai normālas satiksmes atjaunošanai pēc dzelzceļa satiksmes negadījuma. Ministru kabinets nosaka resursu nodošanas un to vērtības atlīdzināšanas kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2004., 24.11.2005., 24.05.2007., 14.06.2007., 13.05.2010., 23.09.2010. un 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

41.pants. Rīcība ārkārtas apstākļos uz dzelzceļa

(1) Privātpersonas, kuru darbība saistīta ar dzelzceļa ekspluatāciju, ārkārtas apstākļos (ugunsgrēks, dabas

katastrofa, avārija un citi ārkārtas apstākļi) rīkojas atbilstoši Civilās aizsardzības likumam un citiem normatīvajiem aktiem.

(2) Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam un pārvaldātājam nekavējoties jālikvidē avāriju sekas gadījumos, kad avārijas radušās dzelzceļa ekspluatācijas rezultātā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.2005. likumu, kas stājas spēkā 27.10.2005.)

42.pants. Starptautiskie līgumi

(1) Ja starptautiskajā līgumā, kuru Saeima ir apstiprinājusi, paredzēti citādi noteikumi nekā Latvijas Republikas likumos, tiek piemēroti starptautiskā līguma noteikumi. Veicot starptautiskos pārvadājumus, jāievēro Latvijas Republikai saistoši starptautiskie līgumi attiecībā uz starptautisko dzelzceļa transportu.

(2) Pārvaldātājiem un dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājiem ir tiesības pārstāvēt sevi un slēgt līgumus ar starptautiskajām dzelzceļa organizācijām, ārvalstu komercsabiedrībām un to apvienībām.

(3) Ārvalsts komercsabiedrības tiesības būt par pārvaldātāju nosaka attiecīgās valsts normatīvie akti. Robežvalsts pārvaldātāju tiesības piekļūt publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, neievērojot šā likuma 35.pantu, nosakāmas, pamatojoties uz līgumu, kas tiek slēgts starp robežvalsts pārvaldātāju un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju un pārvaldātāju. Dokumenti, kas apliecina pārvaldātāja un robežvalsts pārvaldātāja kompetenci un aprīkojuma atbilstību, tiek savstarpēji atzīti, pamatojoties uz starptautiskajiem līgumiem.

(04.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

43.pants. Eiropas dzelzceļa sistēmu savstarpēja izmantojamība

(1) Būvējot jaunu Eiropas ātrgaitas dzelzceļa sistēmas infrastruktūru, nodrošina vilcienu kustības ātrumu, kas nav mazāks par 250 kilometriem stundā. Pielāgojot esošu dzelzceļa infrastruktūru ātrgaitas satiksmei, to aprīko atbilstoši vilcienu kustības ātrumam — aptuveni 200 kilometru stundā.

(2) Būvējot jaunu, Eiropas standarta platumam atbilstošu parastā dzelzceļa infrastruktūru, piemēro Eiropas standartus un savstarpējās izmantojamības tehniskās specifikācijas, lai nodrošinātu šīs infrastruktūras iekļaušanos Eiropas parasto dzelzceļu sistēmā. Būvējot jaunu vai modernizējot esošu (1520 mm platumā) parastā dzelzceļa infrastruktūru, Eiropas standartus un savstarpējās izmantojamības tehniskās specifikācijas piemēro, ievērojot specifiku, kāda ir dzelzceļa infrastruktūrai ar sliežu ceļa platumu 1520 milimetri.

(2¹) Dzelzceļa infrastruktūras iecirkņos, kas ietilpst Eiropas dzelzceļu sistēmā, kā arī ritošajam sastāvam, ko paredzēts izmantot šādos iecirkņos, piemēro dzelzceļa savstarpējās izmantojamības tehniskās specifikācijas, kas izdotas Eiropas Savienības kopējās transporta politikas jomā, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 91. un 171.pantu, un publicētas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

(3) Ministru kabinets izdod noteikumus par Eiropas dzelzceļa sistēmu savstarpēju izmantojamību.

(4) Valsts dzelzceļa administrācija, papildinot un publicējot dzelzceļa infrastruktūras un ritošā sastāva reģistra ierakstus, norāda katras iekļautās apakšsistēmas vai tās daļas atbilstību piemērojamo savietojamības tehnisko specifikāciju noteiktajām prasībām.

(5) Lēmumu par Eiropas ātrgaitas un parasto dzelzceļu sistēmu apakšsistēmu nodošanu ekspluatācijā pieņem Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija.

(6) Ja pasažieru vai kravu pārrobežu pārvadājumi notiek uz citu Eiropas Savienības dalībvalsti tālāk par 15 kilometriem no attiecīgās valsts robežas, darba koplīgumā vai darba līgumā ietver arī noteikumus, kas minēti Nolīgumā starp Eiropas Dzelzceļa kopienu (CER) un Eiropas Transporta darbinieku federāciju (ETF) par dažiem to mobilo darbinieku izmantošanas nosacījumu aspektiem, kuri sniedz savstarpējās izmantojamības pārrobežu pakalpojumus, vai labvēlīgākus darbinieku tiesiskā stāvokļa noteikumus.

(04.03.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2007., 10.09.2009. un 17.06.2010. likumu, kas stājas spēkā 08.07.2010.)

Pārejas noteikumi

1. Šā likuma 10., 30., 31., 32., 33. un 34.pants piemērojams ar 1999.gada 1.jūliju.

(04.02.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.02.1999.)

2. Prasība par pārvaldātāja licences saņemšanu (34.pants) līdz 1999.gada 1.septembrim neattiecas uz uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām), kas saskaņā ar statūtiem līdz šā likuma pieņemšanas dienai faktiski uzsākuši dzelzceļa pārvadājumus.

(04.02.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.02.1999.)

3. Līdz Ministru kabineta noteikumu izdošanai šā likuma izpildē piemērojami spēkā esošie normatīvie akti, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

4. Līdz 1999.gada 1.jūlijam Ministru kabinets izveido Dzelzceļa tehnisko inspekciju.

5. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas aprēķināšanas metodiku līdz tās noteikšanai saskaņā ar šo likumu (12.pants) apstiprina satiksmes ministrs.

(04.02.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.02.1999.)

6. Ministru kabinets līdz 2003.gada 1.decembrim nosaka kārtību, kādā organizējami un koordinējami valsts vai pašvaldības dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pasūtījumi, kā arī kārtību, kādā saskaņojami un slēdzami dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pasūtījumu līgumi.

(06.02.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.03.2003.)

7. Lai novērstu šķērssubsīdijas dzelzceļa transportā, 2004.gadā no valsts pamatbudžeta dzelzceļa pasažieru pārvadātājiem kompensētā dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksa nedrīkst būt mazāka kā 2003.gadā dzelzceļa infrastruktūras fondam paredzētie atskaitījumi no akcīzes nodokļa naftas produktiem par dzelzceļa pārvadājumos izlietoto dīzeļdegvielu.

(30.10.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2004.)

8. Šā likuma 13.panta trešā daļa un 27.panta ceturtdā daļa stājas spēkā 2004.gada 1.maijā.

(04.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

9. Ministru kabinets sešu mēnešu laikā pēc šā likuma stāšanās spēkā izdod šā likuma 7.panta otrajā daļā, 16.panta otrajā daļā, 35.¹ panta otrajā daļā, 39.panta trešajā daļā un 40.panta trešajā daļā paredzētos noteikumus.

(04.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

10. *(Izslēgts ar 24.05.2007. likumu, kas stājas spēkā 26.06.2007.)*

11. Līdz attiecīgo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2004.gada 1.jūnijam ir piemērojami Ministru kabineta 1998.gada 20.oktobra noteikumi nr.410 "Metodika stratēģiskās un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūras iedalījumam kategorijās", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(04.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

12. Līdz attiecīgo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2005.gada 1.janvārim ir piemērojami šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Ministru kabineta 1999.gada 23.marta noteikumi nr.111 "Dzelzceļa administrācijas nolikums";

2) Ministru kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumi nr.211 "Dzelzceļa tehniskās inspekcijas nolikums".

(04.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2004.)

13. Ar terminiem "komercsabiedrība" un "komersants" šajā likumā tiek saprasts arī uzņēmums vai uzņēmēj sabiedrība, bet ar terminu "komercdarbība" — arī uzņēmējdarbība likuma "Par uzņēmējdarbību" izpratnē.

(04.03.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.05.2007. likumu, kas stājas spēkā 26.06.2007.)

14. Ministru kabinets sešu mēnešu laikā pēc šā likuma stāšanās spēkā izdod šā likuma 19.panta piektajā daļā paredzētos noteikumus.

(06.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.10.2005.)

15. Ministru kabinets līdz 2006.gada 1.janvārim izdod šā likuma 27.panta divpadsmitajā daļā, 28.pantā, 31.panta pirmās daļas 13.punktā, 36.¹panta trešajā un ceturtajā daļā un 37.panta otrajā daļā paredzētos noteikumus.

(06.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.10.2005.)

16. Līdz šā likuma 27.panta divpadsmitajā daļā, 31.panta pirmās daļas 13.punktā un 37.panta otrajā daļā minēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2006.gada 1.janvārim piemērojami attiecīgi šādi Satiksmes ministrijas noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) Satiksmes ministrijas 2004.gada 4.augusta noteikumi Nr.21 "Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jaudas

sadalīšanas kārtība";

2) Satiksmes ministrijas 2001.gada 13.septembra noteikumi Nr.25 "Dzelzceļa ritošā sastāva valsts reģistrācijas kārtība";

3) Satiksmes ministrijas 2005.gada 6.janvāra noteikumi Nr.1 "Noteikumi par vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) instruktora, vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista), vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) palīga kompetences sertifikāta izsniegšanu, tā derīguma termiņa pagarināšanu un anulēšanu";

4) Satiksmes ministrijas 2005.gada 6.janvāra noteikumi Nr.2 "Noteikumi par dzelzceļa speciālista profesionālo kvalifikāciju".

(06.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 27.10.2005.)

17. Ministru kabinets līdz 2006.gada 1.jūlijam izdod šā likuma 25.¹ panta ceturtajā daļā paredzētos noteikumus.

(24.11.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2006.)

18. *(Izslēgts ar 24.05.2007. likumu, kas stājas spēkā 26.06.2007.)*

19. Šā likuma 35.panta jaunā redakcija stājas spēkā 2008.gada 1.janvārī. Ministru kabinets līdz 2008.gada 1.janvārim izdod šā likuma 35.panta ceturtajā daļā (jaunajā redakcijā) minētos noteikumus.

(24.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.06.2007.)

20. Drošības sertifikāti, kuri izdoti līdz šā likuma pārejas noteikumu 19.punktā minētā grozījuma spēkā stāšanās dienai, ir derīgi līdz tajos norādītā termiņa beigām.

(24.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.06.2007.)

21. Ministru kabinets līdz 2007.gada 1.novembrim izdod šā likuma 43.panta trešajā daļā minētos noteikumus par Eiropas dzelzceļa sistēmu savstarpēju izmantojamību. Līdz attiecīgo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2007.gada 1.novembrim ir piemērojami Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumi Nr.1025 "Noteikumi par Eiropas dzelzceļa sistēmu savstarpēju izmantojamību", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(24.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.06.2007.)

22. Šā likuma 33.¹ panta jaunā redakcija un grozījums šā likuma 40.panta 1.¹ daļā stājas spēkā 2007.gada 1.jūlijā.

(24.05.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.06.2007.)

23. Ministru kabinets līdz 2008.gada 1.janvārim izdod šā likuma 22.panta otrajā teikumā minētos noteikumus par dzelzceļa infrastruktūras objektu projektēšanas un būvniecības kārtību, kā arī kārtību, kādā tie pieņemami ekspluatācijā. Līdz attiecīgo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2008.gada 1.janvārim ir spēkā Ministru kabineta 1997.gada 2.decembra noteikumi Nr.394 "Dzelzceļa būvnoteikumi", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(14.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2007.)

24. Grozījums šā likuma 23.pantā par tā otrās daļas otrā teikuma izslēgšanu un grozījums šā likuma 33.pantā par tā trešās daļas 5.punkta izteikšanu jaunā redakcijā stājas spēkā 2008.gada 1.janvārī.

(14.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.07.2007.)

25. Grozījums šā likuma 14.panta pirmajā daļā par vārdu "un rajona" izslēgšanu un grozījums ceturtajā daļā par vārdu "attiecīgo rajonu pašvaldības" aizstāšanu ar vārdiem "attiecīgās vietējās pašvaldības" stājas spēkā 2009.gada 1.jūlijā.

(17.07.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.08.2008.)

26. Ministru kabinets līdz 2010.gada 1.janvārim izdod šā likuma 25.² panta trešajā daļā paredzētos noteikumus.

(10.09.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 09.10.2009.)

27. Līdz dienai, kad stājas spēkā šā likuma 35.¹ panta otrajā daļā minētie noteikumi, kas reglamentē drošības apliecības izsniegšanas, darbības apturēšanas un anulēšanas kritērijus un kārtību, bet ne ilgāk kā līdz 2010.gada 1.decembrim ir piemērojami Ministru kabineta 2005.gada 23.augusta noteikumi Nr.616 "Drošības apliecības izsniegšanas, anulēšanas un darbības apturēšanas kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(13.05.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 02.06.2010.)

28. Grozījums šā likuma 37.pantā par tā papildināšanu ar piekto daļu stājas spēkā 2011.gada 1.novembrī.

(13.05.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 02.06.2010.)

29. Šā likuma 37.¹ panta otrā, trešā, ceturtā, piektā, sestā, septītā, astotā un devītā daļa piemērojama no 2011.gada 1.novembra, un līdz šim termiņam vilces līdzekļa vadīšanas tiesību iegūšanas, apturēšanas un zaudēšanas nosacījumus reglamentē šā likuma 37.panta otrā daļa.

(13.05.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 02.06.2010.)

30. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecības un sertifikāti, kas atbilstoši šo pārejas noteikumu 29.punkta un likuma 37.panta otrās daļas nosacījumiem izsniegti līdz 2011.gada 31.oktobrim, ir spēkā līdz to derīguma termiņa beigām un apliecina šā likuma 37.¹ pantā noteiktās vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) tiesības.

(13.05.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 02.06.2010.)

31. Šā likuma 37.¹ panta septītās daļas 1.punktā minēto saskaņoto papildu sertifikātu reģistru izveido līdz 2011.gada 31.oktobrim.

(13.05.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 02.06.2010.)

32. Ministru kabinets līdz 2010.gada 1.septembrim izdod šā likuma 37.¹ panta septītās daļas 1.punktā un astotajā daļā minētos noteikumus.

(13.05.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 02.06.2010.)

33. Ministru kabinets līdz 2011.gada 1.janvārim izdod šā likuma 36.¹ panta otrajā daļā minētos noteikumus par ritošā sastāva būves, modernizācijas, atjaunošanas remonta un atbilstības novērtēšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā ritošo sastāvu pieņem ekspluatācijā. Līdz attiecīgo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2011.gada 1.janvārim ir piemērojami Ministru kabineta 2006.gada 25.jūlija noteikumi Nr.610 "Dzelzceļa ritošā sastāva speciālā remonta un modernizācijas kārtība" un Ministru kabineta 2006.gada 29.augusta noteikumi Nr.713 "Kārtība, kādā pieņem ekspluatācijā jaunbūvētu ritošo sastāvu vai ritošo sastāvu, kuram veikts speciālais remonts vai modernizācija", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(17.06.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.09.2010. likumu, kas stājas spēkā 14.10.2010.)

34. Šā likuma grozījumi, kas paredz 1.panta 12.punkta, 6.panta otrās daļas pirmā teikuma, 11.panta pirmās daļas, 12.panta ceturtās, piektās, astotās un trīspadsmitās daļas, 13.panta pirmās un otrās daļas, 27.panta pirmās, ceturtās daļas un devītās daļas otrā teikuma un 31.panta trešās daļas otrā teikuma izteikšanu jaunā redakcijā, 12.panta desmitās daļas, 13.panta trešās daļas un 27.panta piektās daļas izslēgšanu, grozījumi, kas paredz likuma papildināšanu ar 13.¹ pantu, 1.panta papildināšanu ar 23.punktu, 12.panta papildināšanu ar 2.¹, 5.¹, četrpadsmito un piecpadsmito daļu, 27.panta papildināšanu ar trīspadsmito un četrpadsmito daļu, 31.panta pirmās daļas papildināšanu ar 18. un 19.punktu, kā arī grozījumi, kas paredz aizstāt 27.panta desmitajā daļā vārdus "infrastruktūras pārvaldītājam" ar vārdiem un skaitli "infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējam saskaņā ar šā likuma 12.panta ceturto daļu", stājas spēkā 2011.gada 1.janvārī.

(23.09.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.10.2010.)

35. Šā likuma 6.panta otrajā daļā minētā valsts akciju sabiedrība izveido kapitālsabiedrību akciju sabiedrības formā, kas ar 2011.gada 1.janvāri sāk veikt dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskās funkcijas — lēmuma pieņemšana par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksu, dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali, kā arī lēmuma pieņemšana par konkrēta pārvaldītāja vilciena nozīmēšanu. Uz šīs akciju sabiedrības dibināšanu nav attiecināmas likuma "Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām" 7.panta otrās daļas un 98.panta trešās daļas prasības.

(23.09.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.10.2010.)

36. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija līdz 2011.gada 30.jūnijam nosaka šā likuma 12.panta 2.¹ daļā minēto maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu piemērošanas kārtību un maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu norēķinu kārtību.

(23.09.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.10.2010. 12.panta 2.¹ daļa iekļauta likuma redakcijā uz 01.01.2011. Sk. Pārejas noteikumu 34.punktu)

37. Ministru kabinets līdz 2011.gada 1.janvārim izdod šā likuma 40.panta otrajā daļā minētos noteikumus par dzelzceļa satiksmes negadījumu klasifikācijas, izmeklēšanas un uzskaites kārtību. Līdz attiecīgo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2011.gada 1.janvārim ir piemērojami Ministru kabineta 1998.gada 6.oktobra noteikumi Nr.393 "Dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanas kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(23.09.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.10.2010.)

38. Šā likuma 12.panta 2.¹ daļā minēto maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu norēķinu kārtību līdz 2015.gada 31.decembrim neattiecinā uz dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, kuri tiek

sniegti, pamatojoties uz valsts vai pašvaldības dzelzceļa pārvadājumu pasūtījuma līgumu, ja pārvadātājs, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs un valsts vai pašvaldība noslēdz vienošanos par tādiem norēķinu nosacījumiem, kas nodrošina, ka publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja ieņēmumi no maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pārvadājumiem vismaz atbilst publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas izmaksām un citām izmaksām, kuras ņem vērā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas noteikšanai. Šim nolūkam līgumā var paredzēt, kā valsts vai pašvaldība sedz maksu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu to izmaksu apjomā, kuras saistītas ar kapitālieguldījumiem.

(06.11.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(06.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.11.2005., 24.05.2007., 10.09.2009., 13.05.2010., 17.06.2010. un 14.04.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2011.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Padomes 1991.gada 29.jūlija direktīvas 91/440/EEK par Kopienas dzelzceļa attīstību;
- 2) Padomes 1995.gada 19.jūnija direktīvas 95/18/EK par dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu licencēšanu;
- 3) Padomes 1996.gada 23.jūlija direktīvas 96/48/EK par Eiropas ātrgaitas dzelzceļu sistēmas savstarpēju izmantojamību;
- 4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 26.februāra direktīvas 2001/12/EK, ar ko groza Padomes direktīvu 91/440/EEK par Kopienas dzelzceļa attīstību;
- 5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 26.februāra direktīvas 2001/13/EK, ar ko groza Padomes direktīvu 95/18/EK par dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu licencēšanu;
- 6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 26.februāra direktīvas 2001/14/EK par dzelzceļa infrastruktūras jaudas iedalīšanu un maksas iekasēšanu par dzelzceļa infrastruktūras lietošanu un drošības sertifikāciju;
- 7) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 19.marta direktīvas 2001/16/EK par Eiropas parasto dzelzceļu sistēmas savstarpēju izmantojamību;
- 8) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas 2004/49/EK par drošību Kopienas dzelzceļos un par Padomes direktīvas 95/18/EK par dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu licencēšanu un direktīvas 2001/14/EK par dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali un maksas iekasēšanu par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu un drošības sertifikāciju (Dzelzceļu drošības direktīva) grozījumiem;
- 9) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas 2004/50/EK, ar ko groza Padomes direktīvu 96/48/EK par Eiropas ātrgaitas dzelzceļu sistēmas savstarpēju izmantojamību un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2001/16/EK par Eiropas parasto dzelzceļu sistēmas savstarpēju izmantojamību;
- 10) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas 2004/51/EK, kas groza Padomes direktīvu 91/440/EEK par Kopienas dzelzceļa attīstību;
- 11) Eiropas Padomes 2005.gada 18.jūlija direktīvas 2005/47/EK par Nolīgumu starp Eiropas Dzelzceļa kopieni (CER) un Eiropas Transporta darbinieku federāciju (ETF) par dažiem to mobilo darbinieku izmantošanas nosacījumu aspektiem, kuri sniedz savstarpējās izmantojamības pārrobežu pakalpojumus dzelzceļa sektorā;
- 12) Eiropas Parlamenta un Padomes 2007.gada 23.oktobra direktīvas 2007/58/EK, ar ko groza Padomes direktīvu 91/440/EEK par Kopienas dzelzceļa attīstību un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2001/14/EK par dzelzceļa infrastruktūras jaudas iedalīšanu un maksas iekasēšanu par dzelzceļa infrastruktūras lietošanu;
- 13) Eiropas Parlamenta un Padomes 2007.gada 23.oktobra direktīvas 2007/59/EK par to vilcienu vadītāju sertifikāciju, kuri vada lokomotīves un vilcienus Kopienas dzelzceļu sistēmā;
- 14) Komisijas 2009.gada 27.novembra direktīvas 2009/149/EK par Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2004/49/EK grozījumiem attiecībā uz kopīgiem drošības indikatoriem un vienotām metodēm nelaiemes gadījumos radušos zaudējumu aprēķināšanai;
- 15) Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 17.jūnija direktīvas 2008/57/EK par dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību Kopienā;
- 16) Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 16.decembra direktīvas 2008/110/EK, ar ko groza direktīvu 2004/49/EK

par drošību Kopienas dzelzceļos (Dzelzceļu drošības direktīva).

Likums stājas spēkā 1998.gada 1.novembrī.

Likums Saeimā pieņemts 1998.gada 1.aprīlī.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1998.gada 17.aprīlī

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"